T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YEREL TARİH VE KÜLTÜR UNSURLARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİ DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

MELİKE NUR ÖZBEK GÜL
187A5003

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. MUSTAFA ŞEKER

İSTANBUL
2022

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YEREL TARİH VE KÜLTÜR UNSURLARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİ DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

MELİKE NUR ÖZBEK GÜL
187A5003
ORCİD NO:0000-0002-0808-5200

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. MUSTAFA ŞEKER

İSTANBUL
2022

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YEREL TARİH VE KÜLTÜR UNSURLARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİ DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

MELİKE NUR ÖZBEK GÜL
187A5003

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:14.02.2022
Tezin Savunulduğu Tarih: 31.01.2022
Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

Unvan Ad Soyad **İmza**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mustafa Şeker

Jüri Üyeleri: Doç. Dr. Şahin Oruç

Jüri Üyeleri: Dr. Öğ. Üyesi Ahmet Vurgun

İSTANBUL

OCAK, 2022

ÖZ

YEREL TARİH VE KÜLTÜR UNSURLARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİ DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Melike Nur Özbek Gül
Ocak, 2022

Sosyal Bilgiler hayatın içinde olan bir derstir. Sosyal Bilgilerin konusu insanlardır. İnsanların yaşamlarını konu alır ve inceler. Sosyal Bilgiler bireyin toplumu ve toplum içindeki yerini anlamasını sağlar. Yerel tarih belli bir yerde yaşayan bir toplumun kökenini, toplumun ekonomik, politik gelişmelerini takip ederek onların gelişim özelliklerini ve yaşam biçimlerini konu alabilir. Değerler eğitimi bireylere toplumun bilgi ve becerilerini artırmak için yapılan genel faaliyetlerdir. Değerler eğitimi ile önce kişi ile başlar ve toplumla devam eder. Değerler eğitiminde amaç toplumun iyi ve mutlu olmasıdır. Bu araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler programında yer alan değerlere dayalı verilen eğitimin ortaokul öğrencilerinin Değerler ve Yerel Tarih konularına günümüzde algılama durumunu tespit amaçlanmaktadır. Çalışma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Kastamonu İnebolu ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı merkez ve köy ortaokullarında eğitim gören 130 tane ortaokul öğrenci ile gerçekleşmiştir. Yaptığımız araştırmada anket formu ve doküman analizi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketi" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Değerlendirme sorularında beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS Statistics Subscripton paket programı kullanılmıştır. Görüşme formlarından elde edilen verilen analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre elde edilen bulgulara baktığımızda öğrencilerin İnebolu ilçesinin yerel tarihi hakkında kısmen bilgi sahibi oldukları, ancak ders boyutunda yerel tarih öğretim yapabilecek düzeyde olmadıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Yerel Tarih, Sosyal Bilgiler, İnebolu

ABSTRACT

INVESTIGATION OF LOCAL HISTORY AND CULTURAL ELEMENTS IN TERMS OF VALUES EDUCATION IN SOCIAL STUDIES LESSON

Melike Nur Özbek Gül
January, 2022

Social Studies is a course in life. The subject of Social Studies is people. It deals with and examines people's lives. Social Studies enables the individual to understand the society and his place in the society. Local history can follow the origin of a society living in a certain place, the economic and political developments of the society, and their development characteristics and lifestyles. Values education is the general activities carried out to increase the knowledge and skills of the society. With values education, it first starts with the person and continues with the society. The aim of values education is to make the society good and happy. The aim of this research is to determine the current perception of the secondary school students of the values-based education in the Social Studies program about Values and Local History. The study was carried out with 130 secondary school students studying in central and village secondary schools affiliated to the Ministry of National Education in Kastamonu İnebolu district in the 2020-2021 academic year. Questionnaire form and document analysis were used in our research. "Social and Cultural Values Perception Questionnaire" and "Semi-Structured Interview Form" were used as data collection tools. A five-point Likert scale was used in the evaluation questions. IBM SPSS Statistics Subscripton package program was used for the analysis of the obtained data. The data obtained from the interview forms were analyzed. When we look at the findings obtained according to the results of the research, it is seen that the students have partial knowledge about the local history of the Inebolu district, but they are not at the level to teach local history in the course dimension.

Key Words: Value, Local History, Social Studies, İnebolu

ÖN SÖZ

Başta; tezimin mimari, engin bilgisi ve anlayışı ile danışmanım olan Doç. Dr. Mustafa ŞEKER' e teşekkür ederim. Bu süreçte onunla çalışmak hayatımdaki en büyük şanstı. Tez çalışmam boyunca bana yardımcı olan her zaman güler yüzle karşılayan sevgili hocam Genç Osman İLHAN' a teşekkür ederim. Bana daima inanan, her zaman yanımda olan, her türlü desteği elinden geldiğince veren, beni destekleyen, beni dünyaya getiren ve daima yanımda olan Biricik Annem Azize ÖZBEK' e, eğitim hayatıma her türlü maddi ve manevi destek veren Canım Babam Veysi ÖZBEK 'e, bana daima destek veren canım kardeşlerim Büşra Nur ÖZBEK ve Elif Sena ÖZBEK' e sonsuz teşekkür ederim. Lisans eğitimimin bana kazandırdığı güzel insan, Sevgili Eşim Arif GÜL' e içtenlik ile teşekkür ederim. Lisans dönemi serüveninde birlikte koştuğumuz günler artık birer anı olarak kaldı. Yeni maceralarda yanımda olacağını biliyorum.

İstanbul; Ocak, 2022 Melike Nur ÖZBEK GÜL

İÇİNDEKİLER

ÖZ……ii
ABSTRACT……...……iii
ÖNSÖZ……..…….iv
İÇİNDEKİLER…….……vi
TABLOLAR LİSTESİ…….…ix
KISALTMALAR…….…….…i x
1. GİRİŞ……..…….……1
1.1.Değer…….……..……..……...……....2
1.2.Yerel Tarihin Tanımı, Önemi ve Faydaları……..….7
1.3.Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih ve Değerler Eğitimi…….....8
1.4.Kastamonu, İnebolu ve İstiklal Yolu……..…14
1.5.Yemekler…….…….…...16
1.6.El Sanatları……..……17
1.7.Kıyafet Tarzı…….....…17
1.8.Kastamonu'nun Sözlü Kültürü……...18
1.9.Tarihi Yer ve Mekanlar……..……21
1.10.Sosyal ve Kültürel Yapı…….……...24
2. YÖNTEM……...25
2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi……25
2.2. Problem Cümlesi…….…….…26
2.2.1. Alt Problemler…….…..……26
2.3. Sayıltılar…….…..27
2.4. Sınırlılıklar…….…..27
2.5. Araştırma Modeli…….……27
2.6. Çalışma Grubu…….…28
2.7. Verilerin Toplanması……..…..……29
2.8. Görüşme Formlarının Hazırlanması……31

2.9. Verilerin Analizi ve Yorumlanması…….32

3. BULGULAR……...33

3.1.Anket Verilerine İlişkin Bulgular…….33

3.2.Görüşme Formuna İlişkin Bulgular……..36

3.2.1. Öğrencilerin Yerel Tarihi Algılama Oranına Yönelik Bulgular……...…37

3.2.1.1. Öğrencilerin Yerel Tarihi Algılama Oranına Yönelik Kategorik Analiz…….……39

3.2.2. Öğrencilerin Değerleri Algılama Oranına Yönelik Bulgular……....39

3.2.2.1. Öğrencilerin Değerleri Algılama Oranına Yönelik KategorikAnaliz……41

3.2.3. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler Hakkında Araştırma Yaptığı Kaynaklara Yönelik Bulgular……41

3.2.3.1. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler ile İlgili Araştırma Yaptığı Kaynak Türleri ve Kategorik Analizi……...…42

3.2.4. Öğrencilerin Yerel Tarih Konularını Sosyal Bilgiler Dersi ile İlişkilendirmesine Yönelik Bulgular……...43

3.2.4.1. Öğrencilerin Yerel Tarih Konularını Sosyal Bilgiler Dersi ile İlişkilendirilmesine Kategorik Analizi……...…….45

3.2.5. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değer Yönünden Sosyal Bilgiler Ders Kitapları ile İlgili Görüşleri…….…45

3.2.5.1. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yerel Tarih ve Değerlere Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Kategorik Analizi…….46

3.2.6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders Anlatımında Kullandığı Yöntem, Strateji ve Materyallere Yönelik Görüşleri……47

3.2.6.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders Anlatımında Kullandığı Yöntem, Strateji ve Materyallere Yönelik Tekniklerin Analizi……49

3.2.7. Yerel Tarih ve Değerler Aracığıyla Öğrencilere Kazandırabilecek Becerilere Yönelik Görüşleri……50

3.2.7.1. Yerel Tarih ve Değerler Aracığıyla Öğrencilere Kazandırabilecek Becerilere Yönelik Görüşlerin Kategorik Analizi……...…52

3.2.8. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler Hakkında Kırılma Noktası Olarak Gördüğü Olaylara İlişkin Bulgular……52

3.2.8.1. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler Hakkında Kırılma Noktası Olarak Gördüğü Olaylara İlişkin Bulgulara Yönelik Kategorik Analizi……53

3.2.9. Öğrencilerin İnebolu Yerel Tarihinin Öğretiminde İsteklerine Yönelik Bulgular……...55

3.2.9.1. Öğrencilerin İnebolu Yerel Tarihinin Öğretiminde İsteklerine Yönelik Bulgulara Göre Kategorik Analiz……...……54

3.2.10. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerlerin Öğretimine Yönelik Beklenti ve Görüşleri…….……56
3.2.10.1. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerlerin Öğretimine Yönelik Beklenti ve Görüşlerinin Kategorik Analizi…….……..…55
4. SONUÇ VE TARTIŞMA……..……...58
KAYNAKÇA……...……..63
EKLER……..……66

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı`nda Yer Alan Değerler……....11

Tablo 2: Tablo 3: 2005 ve 2017 Yıllarındaki Programlarda Değerler……..….12

Tablo 3: Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Güvenirlik İstatistiği……..30

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri…….33

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Test Ortalamaları……..34

Tablo 6: Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Cinsiyet Tanımlayıcı İstatistiği…….35

Tablo 7: Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Yaş/Sınıf Tanımlayıcı İstatistiği…….36

Tablo 8: Öğrencilerin Yerel Tarihe İlişkin Algıları……...39

Tablo 9: Öğrencilerin Sosyal ve Kültürel Değerlere İlişkin Algıları…….41

Tablo 10: Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler ile İlgili Araştırma Yaptığı Kaynak Türleri ve Kategorik Analizi……...43

Tablo 11: Öğrencilerin Araştırma Yaptıkları Kaynak Türlerine Yönelik Kategoriler, Görüşler, Görüş Sayısı, Toplam Görüş Sayısı ve Yüzdelik Değer……43

Tablo 12: Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler ile İlgili İlişkilendirme Yaptığı Kaynak Türleri ve Kategorik Analizi…….45

Tablo 13: Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yerel Tarih ve Değerlere Yönelik Kategoriler ve Temalar……...47

Tablo 14: Yerel Tarih Öğretiminde Kullanılan Strateji, Yöntem ve Tekniklere İlişkin Kategoriler, Görüşler, Görüş Sayısı, Toplam Görüş Sayısı ve Yüzdelik Değer…….49

Tablo 15: Öğrencilerin Yerel Tarihe ve Değerler İle Aktarılan Becerilerin Kategoriler……..52

Tablo 16: Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler Hakkında Kırılma Noktası Olarak Gördüğü Olaylara İlişkin Bulgulara Yönelik Kategorik Analizi……53

Tablo 17: Öğrencilerin İnebolu Yerel Tarihinin Öğretiminde İsteklerine Yönelik Bulgulara Göre Kategorik Analiz……...55

Tablo 18: Yerel Tarih ve Değerlerin Öğretimine Yönelik Beklenti ve Önerilere İlişkin Kategoriler, Görüşler, Görüş Sayısı, Toplam Görüş Sayısı ve Yüzdelik Değer……..…57

KISALTMALAR

www	: World wide web
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
SBÖ	: Sosyal Bilgiler Öğretimi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
NCSS	: National Council For The Social Studies
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
IBM	: International Business Machines
Ö	: Öğrenci

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın kavramsal tanımları ve araştırma konusu kapsamında gerekli ön bilgileri verilmiştir.

Sosyal Bilgiler hayatın içinde olan bir derstir. Sosyal Bilgilerin konusu insanlardır. İnsanların yaşamlarını konu alır ve inceler. Sosyal Bilgiler bireyin toplumu ve toplum içindeki yerini anlamasını sağlar. Sosyal Bilgiler disiplinlerarası bir alan olduğundan dolayı tanımlaması kolay değildir(Doğanay, 2002, s.16). Sosyal Bilgiler birçok disiplinin bir araya gelmesiyle oluşur. Tarih bilimi de Sosyal Bilgilerin en temel disiplini arasında yer alır. Bu nedenle yerel tarih bilgisine sahip olmak büyük önem taşır. Doğal olarak Sosyal Bilgiler dersinin içeriğinde yerel tarih yer almaktadır. Yerel tarih aktarılırken değerler eğitimine de değinilir.

Çocuklar ve gençler için, içinde yaşadıkları çevre ve toplum anlamlı ve memnuniyet verici olmak durumundadır. Bu durum, onların temel zihinsel ve duygusal ihtiyaçlarını yakın çevrelerinden ve içinde yaşadıkları toplumdan giderebilmeleri ile mümkündür (Safran, 2006, s. 201). İnsanlar içinde yaşadıkları çevreye daha fazla anlam yüklerler. Ve bu çevredeki tarihi değerlere daha fazla önem verirler.

Tarihine, dilini ve kültürünü savunan ve sahip çıkan, bilgi yönünden çağımızın donanımlarını kazanmış, gelişime ve değişime açık olmakla birlikte kültürel değerlerini koruyabilen bireylere sahip olmak toplum için en büyük hazinelerden biridir (Şeker, 2020).

Bu hazineye sahip çıkmak için yerel tarihimize de hakim olmak gerekir. Belli insanların belli zamanda ve yerdeki (bir köy, kasaba, kent, kilise bölgesi, kontluk ya da herhangi bir anlamda bir bölge olabilir) öyküsü ya da geçmişin bilgisi olarak tanımlayabildiğimiz yerel tarih, belli bir yerde yaşayan toplumların kökeni, toplumsal ekonomik ve politik gelişmeleri, gelişim özellikleri, yaşam biçimleri, bu yaşam biçimlerinin dokularını konu edinebilir (Aslan, 2000, s.195).

Bir başka deyişle yerel tarih, yaşadığımız yerleşim yerinin geçmişinin, tarihi açıdan incelenmesi, korunması, öğrenilmesi ve öğretilmesi hedefleyen bireysel ve örgütsel girişi ve çabalar olarak tanımlanabilir (May, 1974; Danacıoğlu, 2001: Akt. Demircioğlu, 2005, s. 70).

Baktığımız zaman yerel tarih ferdin doğup büyüdüğü çocukluk ortamıdır. Öğrenim gördüğü, hayatını sürdürdüğü yerdir yerel tarih. Birey içinde büyüdüğü yakın çevrenin bir parçası olur. Yakın çevreyi bir mekana bağlamamak gerekir. İster büyük bir çevre olsun isterse küçük bir çevre olsun birey içinde yaşadığı yerin bir parçası olur. Yakın çevre, içine bütün coğrafi, jeolojik, tarihi olayları alan ve birlikte yaşadığımız insanlardan oluşur. Bu oluşum hayatımızın yapı taşıdır ve o bölgenin yerel tarihidir. Çağdaş toplumlara yerel tarihin önemli bir katkısı da, içinde yaşanan doğal ortamın ve tarihsel kalıntıların gözlenebilmesine olanak tanımasıdır. Yerel tarihi öğrenen bireyler kendinden önceki insanlardan devraldıkları mirası hangi noktaya taşıdıkları ve nasıl katkı yaptıklarını somut bir şekilde görme imkanı bulurlar. Bu durum bireylerin yaşadıkları doğal ve tarihi çevreye daha duyarlı olmaları konusunda bilinçlenmelerine yardımcı olur (Aslan, 2000, s.204). Ve yerel tarih unsurlarına hakim olan birey o toplumun değerlerine de sahip çıkar.

Yerel tarihin en önemli işlevi hafızayı genişletmek ve güncel durumu kavramaktır. Toplumsal, siyasi ve ekonomik genellemeleri kesinleştirmektir. Ama bütün bunların dışında, yerel tarihin en önemli özelliğini manevi çekiciliği oluşturmaktadır. Kişinin kendi hayatını açıkça ve doğrudan etkileyen bir geçmiş hakkında bilgi edinmesinin duygusal katkısını başka hiçbir tarihsel araştırma biçimi sağlayamaz (Kyvig & Myron, 2000, s.7-9; Akt. Tugay, 2004, s.5-6).

Bundan dolayı insanlar yerel tarihin içindeki tarihi şahsiyetler ile kendini bütünleştirir. Çevredeki tarihi olaylardan etkilenir. Ve çevresinin değerlerine hakim olur. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler dersini alan öğrencilerin yerel tarih unsurlarına ve bu unsurlar ile birlikte gelen değerlere ne seviyede oldukları araştırılmaktadır.

1.1 Değer

Değer kavramı hakkında birçok tanım bulunmaktadır. Değer kavramı ve değer eğitimi kavramı hakkında çok çeşitli bilgiler vardır. Değerin tam net bir tanımı yoktur. Ancak birçok kişi değer hakkında tanımlama yapmıştır. Öncül (2000,

s.281)'e göre genel olarak, bir nesneye, varlığa ya da faaliyete, ruhsal, ahlaksal, toplumsal açıdan ya da estetik yönden, tanınan önem ya da üstünlük derecesidir.

Yani değer bir nesneye birçok yönden üstünlük verme faaliyetidir. İnsanı değerli yapan birçok özellik vardır. Şeker (2020)'e göre insanı değerli yapan bazı özellikler şunlardır; adalet, ahlâk, erdem, hoşgörü, dayanışma, yardımlaşma, dürüstlük, sevgi, saygı, merhamet, kul hakkı anlayışı ve empatidir.

Değerler eğitimi bireylere toplumun bilgi ve becerilerini artırmak için yapılan genel faaliyetlerdir. Değerler eğitimi ile önce kişi ile başlar ve toplumla devam eder. Değerler eğitiminde amaç toplumun iyi ve mutlu olmasıdır.

Değerler eğitimi önce ailede başlar. Ancak okula da önemli sorumluluk düşüyor. Bundan dolayı değerler eğitimi 'ahlak ve karakter eğitimi' olarak okulda verilmektedir. Ancak değerler eğitimi bir ders değildir. Örtük program dahilinde okullarda verilir. Bir kişiye yardım etmek, yalan söylememek, ödev ve sorumluluklarını yerine getirmek örtük olarak verilen değerlerdir.

Modern toplumlarda anlaşılmıştır ki ruhuna hitap etmeyen bir eğitim sistemi yalnızca sınavlarda başarılı sonuçlar alabilen, ancak gerçek hayatta karşılaştığı problemlere karşı çare üretemeyen, geçmişinden ve kültüründen habersiz, kendi geleceğini planlayamayan çocuklar yetiştirebilir. Bundan dolayı bu değerleri almayan bireyler mutlu olamaz ve çevresine de mutsuzluk aşılar.

Hak, adalet, liyakat, çalışkanlık, sevgi, saygı, nezaket, dürüstlük, sadakat, hoşgörü, alçakgönüllülük vb. değerleri ile; dayanışma ve yardımlaşmayı benimsemiş, bulunduğu ortamlarda ölçülü davranan ve içinde yaşadığı ülkenin yasalarına uyan bir birey toplum açısından çok önemli ve değerlidir. Fedakâr ve vatanı, milli manevi değerleri için her sorumluluğu alabilen nesiller yetiştirmek, gelecek için oldukça kıymetlidir. Tarihîne, dilini ve kültürünü savunan ve sahip çıkan, bilgi yönünden çağımızın donanımlarını kazanmış, gelişime ve değişime açık olmakla birlikte kültürel değerlerini koruyabilen bireylere sahip olmak toplum için en büyük hazinelerden biridir (Şeker, 2020).

Bundan dolayı evlerde ve okullarda örtük bir şekilde ya da dolaylı ve doğrudan olmak üzere değerler aktarılmalıdır. Örtük program da en önemli faktör öğretmen davranışlarıdır. Öğretmen her davranışı, konuşması ve duruşu ile öğrenciye rol model olmalıdır. Değerlere uygun hareket etmelidir. Bu nedenler bu örtük program

resmi programa uygun şekilde düzenlenmelidir. Bundan dolayı okul, okul müdürü ve öğretmenler bu değerler ile çelişmemelidir.

Milletimiz değerler eğitimine yabancı değildir. Tarihîmizin binlerce yıllık birikiminde değerlerimiz; destanlar, kitabeler, hikayeler, seyahatnameler aracılığı ile günümüze kadar anlatılagelmiş ve varlığını korumuştur. Milletimizin hayat prensipi haline getirdiği bu değerler, binlerce yıllık köklü medeniyetimizden bize kalan bir mirastır (Şeker, 2020).

Kültüre sahip çıkmak, vatanını sevmek, dürüst olmak Türk toplumunun önem verdiği değerler arasındadır. Bundan dolayı ülke olarak gelişip, kalkındıkça milli ve manevi değerleri unutmamalı ve bunları mutlaka gelecek nesillere aktarmalıyız. Bundan dolayı önce aile, sonra da öğretmenler bu konuyu yoğunluk göstermelidirler.

Okullarda sadece akademik bilgiler verilmemelidir. Okulun bir amacı da değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir.

Eğitimin programları incelendiği zaman, programların temeli olan eğitim felsefelerinde karakter eğitimi ve değerler eğitimine yer verilmiştir (Katılmış, 2017). Değerler gelişigüzel ve tesadüfi olarak değil, belli bir sistemi olan okullarda öğrencilere öğretilmelidir (Katılmış, Ekşi, Öztürk, 2011).

Değerler gelişen dünyada toplumumuz için büyük önem arz etmektedir. Toplumda düzen sağladığı değer kavramı bizler için oldukça önemlidir. Bireyler bu değerler ile toplumda daha uyumlu bir şekilde yaşar.

Değerler değişince zamanla kültür de değişime başlar. Değerleri aktarırken kültürler arası kuşak çatışmasına dikkat etmemiz gerekir. Kuşak çatışmasını engellemek için değerler eğitimi gereklidir. Böylelikle değerleri aktarırken kültürel etkileşim de önemlidir. İnsan davranışlarının değişmesi ile birlikte değerler de değişime uğramaktadır. Bu nedenle bir nesil kendinden sonraki nesillerin davranışlarını beğenmeyebilir ve bu durum kuşaklar arası çatışmalara yol açabilir. 2020 yılı itibari ile özellikle halkın evlere kapanması ve Covid-19 virüsünün hızlı yayılması sonucu bazı değerler kaybolmaya başladı. El öpmek, sarılmak veya misafir ağırlamak artık riskli görüldüğü için bir senedir bu değerlerden uzağız. Bir sonraki nesil bu değerleri unutabilir. Bu nedenler değerler eğimine önem vermeliyiz. Değerler eğiminde birçok yaklaşım vardır.

Değerler eğitiminde bulunan yaklaşımlar 4 kategoridir. Bunlar; (Keskin, 2016).

1. Değerlerin Doğrudan Öğretimi Yaklaşımı: Telkin olarak bilinir. Bu yaklaşımın en temel amacı önceden belirlenmiş bir değerler kümesinin öğretilmesidir. Değerlerin kazandırılması davranışçı ilkeler yardımıyla ve tekrar yoluyla değerler pekiştirilerek yapılır. Ödül ve ceza vardır. İstenen davranış ödüllendirilirken istenmeyen davranış ise cezaya sebep olur.

2. Değerleri Belirginleştirme Yaklaşımı: Öğrenciler kendi değerlerini inceleyip, değer verme ve seçme süreçlerinde öğrencinin değer oluşumunda öğrencinin kendi deneyimleri rol oynar.

3. Değer Analizi Yaklaşımı: Öğrenciler değerler ile ilgili birtakım sorunlar ile karşılaşır ve bu konuda karar verebilmek için öğrenciler bilimsel araştırma ve mantıksal düşünme süreçlerine yönlendirilirler.

4. Ahlâki İkilem Tartışması: Kohlberg`in ahlâki gelişim kuramından oluşturulan bir yaklaşımdır.

Sosyal Bilgiler hayatın içinde olan bir derstir. Sosyal Bilgilerin konusu insanlardır. İnsanların yaşamlarını konu alır ve inceler. Sosyal Bilgiler bireyin toplumu ve toplum içindeki yerini anlamasını sağlar. Sosyal Bilgiler disiplinlerarası bir alan olduğundan dolayı tanımlanması kolay değildir (Doğanay, 2002, 16).

Sosyal Bilgiler dersini etkili bir şekilde işlerken toplumsal etik konularına da önem vermektedir. Bu ders toplumda duyarlılık açısından çeşitli sorunlar üzerinde konuşur ve bu konuları işler. Bundan dolayı dersi anlamlı bir şekilde işlemek için değerleri derslerinde konu alır. Sosyal bilgiler dersi ile birey değerlerini bilen etkili bir yurttaş olur. Bundan dolayı bilgiyi ezberlemek yerine birçok değerle bağlanmış bir şekilde gerçek hayatta kullanabilecek beceri, inanç ve tutumları öğrenirler.

Sosyal Bilgiler konuları genel olarak bütünleştirilmiştir. Bu ders öğrencilere vatandaşlık eğitimi sağlar ve sosyal anlamda destek olur, onlara sosyal yaşam problemlerini sunar.

Sosyal Bilgiler eğitimi gelişen ve yenilenen dünyayı takip ettiği için bu öğrencilere bu durumları aktarır. Özellikle çeşitli yöre ve kültürler ile ilgili bilgi ve becerileri öğretmesi ileride vatandaşlık olarak karar verme ve değerlendirmelerini sağlar.

Günümüzde eğitimin her alanında, bütün dersler de değerler eğitimi yer almaktadır. Öğrencilerin hayatı boyunca kullanacağı değerlerin, bilgilerin ve becerilerin büyük bölümü Sosyal Bilgiler ve Hayat Bilgisi derslerinde kazandırılır ve aktarılır.

Değerlerin öğretiminin temeli aile ile atılır. Aile toplumun temel taşlarındandır ve bu nedenle bazı toplumsal değerlere sahiptir. Değerlerin bireylere aktarılması eğitimin en temel görev ve amaçlarından biridir (Safran, 2014, 120). İnsana ve topluma saygılı olmak, insanlara hoşgörü ile yaklaşmak, çalışkan ve vatansever olmak, ahlaklı olmak, dürüst olmak gibi ahlaki değerler toplum için önemlidir. Toplum için gerekli olan değer ve ahlâki ilkelerin kazandırılmasında etkili derslerden biri sosyal bilgiler dersidir (Tay, Öcal, 2011, 344). Etkili bir sosyal bilgiler öğretimi bilgi, beceri, değer ve tutumları eylemle uyumlu biçimde aktarır (NCSS, 1993).

Sosyal Bilgiler tarih, coğrafya ve vatandaşlık konularının hepsini bir arada sunan bir derstir. 2005 yılından beri bir ünite tarih, bir ünite coğrafya olarak işlenmiştir. Sosyal Bilgiler, sosyal bilimleri de içine alan geniş kapsamlı bir derstir. İçerisinde birçok bilgi üretilir. Bu bilgilerde insanlara faydalı olmak amaçlanır. Bu bilgiler insanlara ulaştırılarak aktarım sağlanır. Eğitim bu bilgileri ulaştırma da en güvenilir yoldur. Eğitim ile bu bilgi, beceri ve değerlerin aktarılması ise sosyal bilgiler dersi aracılığı ile yapılmaktadır (Turan, Ulusoy, 2011, 3-4).

Türkiye' de değerler eğitimiyle ilgili 2005-2006, 2010-2011, 2016-2017 yıllarının eğitim programlarında birtakım değişiklikler olmuştur. 2005-2006 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı`nda değerin tanımı yapılmıştır. Ayrıca ünitelere göre öğrencilere kazandırılacak değerlere ve değerler kazandırılırken kullanılabilecek yöntem ve tekniklere de yer verilmiştir. Bu gelişmeler değerler eğitiminin farkındalığının artmasına neden olmuştur. 2016-2017 programında değerler eğitimi programın temelini oluşturmuştur. Bunun sonucu olarak ilköğretim ve ortaöğretimde bütün derslerin müfredatlarının açıklama bölümünde "değerlerimiz" başlığı oluşturulmuştur. Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik değerleri kök değerler olarak belirlenmiştir (Ekşi, Katılmış, 2020).

Hızla ilerleyen bilim ve teknoloji, geçmiş yıllara göre daha hızlı değişim bireyleri daha zor sorunlarla karşılaşmasına neden olmuştur. Bireyler karşılaştıkları problemleri disiplinlerarası yaklaşım ya da değerleri benimseyerek çözmesi gerekir.

Bu nedenle sosyal bilgiler dersi, psikoloji, sosyoloji, antropoloji gibi bilimler ile kaynaşarak bu sorunları çözmeye çalışır. Sosyal Bilgiler dersi ile bireyler mantıklı kararlar alır ve aynı zaman da kişisel, alevi, bölgesel, yerel veya ulusal konulardaki sorunları çözer, bu konular hakkında bilgi ve görüş sahibi olur.

Bu sonuca bakarak Sosyal Bilgiler: "Etkin ve üretken bireyler 22 yetiştirmek, öğrencilerin insan ilişkilerini ve vatandaşlık yeterliklerini geliştirmek amacıyla sosyal bilimleri kaynaştıran bir ilköğretim dersidir" (MEB, 2015).

1.2. Yerel Tarihin Tanımı, Önemi ve Faydaları

Çocuklar ve gençler için, içinde yaşadıkları çevre ve toplum anlamlı ve memnuniyet verici olmak durumundadır. Bu durum, onların temel zihinsel ve duygusal ihtiyaçlarını yakın çevrelerinden ve içinde yaşadıkları toplumdan giderebilmeleri ile mümkündür (Safran, 2006, s.201). İnsanlar belli zamanlarda ve belli yerlerde bir öykü yazar. Yani orada yaşanmışlıklar vardır. İşte yerel tarih bu öykü, bu yaşanmışlıktır.

Yerel tarih belli bir yerde yaşayan bir toplumun kökenini, toplumun ekonomik, politik gelişmelerini takip ederek onların gelişim özelliklerini ve yaşam biçimlerini konu alabilir.

Tarih bilinci, geçmişin yorumu ile bugünün kavranması ve geleceğin beklentileri arasında bağlantı kurmaksa, yerel tarih araştırmalarının, eğitiminin ve yayımcılığının bu bütünlük içinde çok önemli bir rolü bulunmaktadır (Silier, 2002, s.11).

O bölgenin yerel tarihini bilen birey geleceğini kurarken o bölgenin özelliklerinden faydalanır. Geçmişini bilir ve ona göre hareket eder.

Bir başka deyişle yerel tarih, yaşadığımız yerleşim yerinin geçmişinin tarihidir. Bölgenin tarihi açıdan incelenmesi, korunması ve öğrenilmesini amaçlamaktadır. Yerel tarihte amaç öğrenilmesi ve öğretilmesidir. Bunun için de öğrencilerin ve öğretmenlerin girişimi ve çabalarını içermektedir.

Yerel tarihini bilen bireyler bu serüven içinde ana aktör olurlar. Geçmişle gerçek bir iletişim sağlayarak bugünün karanlığını aydınlatabilirler. Ayrıca yerel örnekler tanıdık oldukları için onlarla bağ kurabilirler. Ve bireylerin günlük hayatta aşina olduğu şeyleri görmesi onları anlamlandırmasına katkı sağlar. Böylelikle anlayamadıkları şeyleri anlamalarına yardımcı olurlar.

Yerel tarihimizi bilmek bize birçok farklı işlev kazandırır. Örneğin hafızayı genişletmek için birebirdir. Çünkü yerel tarihimizi öğrendikçe diğer tarihi yerler ve kişiler hakkında da bilgi sahibi oluruz. Ve onları içselleştiririz. Güncel durumları kavrarken bize yardımcı olur. Çünkü tarih tekerrürden ibarettir. Geçmişte yaşanan durumu iyi kavrarsak güncel durumu çözerken bize yardımcı olur. Aynı zaman da yerel tarih toplumsal, siyasi ve ekonomik genellemeler hakkında hakkında akılcı politikalar üretmemize de yardımcı olur.

Aynı zamanda yerel tarih bireyler için manevi bir çekiciliği de vardır. Çünkü kişi hayatının gelişimini doğrudan ya da dolaylı etkileyen geçmiş olaylar hakkında bilgi edinmesi kişinin duygusal açıdan etkiler.

Sosyal Bilgiler dersinde birçok tarih konusu vardır. Öğretmenler bu konuları anlatırken yakından uzağa ilkesine uygun davranır. Özellikle öğrencilerin tarihe yönelik ilgisini artırmak için yakın çevrede bulunan tarihi ve arkeolojik bölgelere geziler düzenlenmelidir. Böylelikle konu hem daha iyi öğrenilir hem de ilgi çekici hale gelir.

Günümüzde insanlar kendilerine bir gruba ya da bir topluma ait hissetmek istemektedirler. Bir birey; ailede çocuk, okulda öğrenci, ülkesinde bir vatandaştır. Bir öğrenci ailesinde, toplumda ve çevresinden toplumun tarihini öğrenebilmek ister.

Öğrenciler kendilerini yakın çevresi ile ilişkilendirerek, kendi yaşamlarını anlamlandırırlar. Bu nedenle yerel tarih öğretimi bir toplum için oldukça önemlidir. Bundan dolayı özellikle Sosyal Bilgiler dersinde ülkemizin ve bölgelerinin yerel tarihini öğretmek oldukça önemlidir. Geçmiş ile gelecek arasında bir köprü oluşturan öğrenciler tarihinden ders çıkararak daha iyi bir gelecek hazırlayabilirler.

1.3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih ve Değerler Eğitimi

Sosyal Bilgiler dersi 7 öğrenme alanından oluşmaktadır. Öğrenme alanı, birbiri ile ilişkili bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden disiplinler arası bir yapıdır.

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Bilim, Teknoloji ve Toplum

5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
6. Etkin Vatandaşlık
7. Küresel Bağlantılar

Birey ve Toplum öğrenme alanında genel anlamı ile biz olmanın öneminden bahsedilmektedir. Bu öğrenme alanı düzenlenirken sosyoloji ve psikoloji disiplinlerinden yararlanılmıştır. Buna göre öğrenciler ben ve biz olma süreçlerini bilir. Bunları etkileyen mekânsal, tarihî ve kültürel etkileri de değerlendirir.

Kültür ve Miras öğrenme alanında öğrenciler yerel tarih, kültürel miras, kültür ve yerel değerlerin düzenlediği bir yapıyı öğrenecektir. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında insan yaşamı için gerekli mekânsal temel bilgi, beceri ve değerleri öğrencilere kazandırmayı amaçlamaktadır. Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanında öğrencilerden; yenilikçi, eleştirel ve bilimsel düşüncenin bilim ve teknolojideki gelişmelerin temeli olduğunu; bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi edinmeleri beklenir. Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanının temelini öğrencilerin girişimci ve bilinçli tüketici becerilerinin geliştirilmesi oluşturur. Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı sosyoloji, siyaset bilimi ve hukuk çerçevesinde etkin vatandaşlığın tanımını yapmaya çalışır. Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile inançlar, düşünceler, bireyler, birikim, bilgi, teknoloji, para, kültürel ve siyasal sınırları hakkında bilgilenirler.

Yerel tarih ve değer eğitimi ile ilgili olarak en önemli öğrenme alanımız Kültür ve Miras öğrenme alanıdır. Burada aktarılan kazanımlar, değerler ve beceriler sayesinde öğrenciler bilinçli bir vatandaş olmaktadır.

4. Sınıf Kültür ve Miras Ünitesi Kazanımları ve Açıklamaları

Bu öğrenme alanı işlenirken aile birliğine önem verme, kültürel mirasa duyarlılık ve vatanseverlik gibi değerlerle kanıt kullanma, zaman ve kronolojiyi algılama ile değişim ve sürekliliği algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan ögeleri araştırarak örnekler verir.

SB.4.2.4. Millî Mücadele kahramanlarının hayatlarından hareketle Millî Mücadele'nin önemini kavrar. Kazanım biyografi öğretimi bağlamında ele alınır.

5. Sınıf Kültür ve Miras Ünitesi Kazanımları ve Açıklamaları

Bu öğrenme alanı işlenirken estetik ve kültürel mirasa duyarlılık gibi değerlerle Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile araştırma gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.5.2.2. Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesneleri ve eserleri tanıtır.

SB.5.2.3. Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.

SB.5.2.4. Kültürel ögelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder.

SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.

6. Sınıf Kültür ve Miras Ünitesi Kazanımları ve Açıklamaları

Bu öğrenme alanı işlenirken kültürel mirasa duyarlılık değeriyle zaman ve kronolojiyi algılama becerisinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.

SB.6.2.5. Tarihî ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.

7. Sınıf Kültür ve Miras Ünitesi Kazanımları ve Açıklamaları

Bu öğrenme alanı işlenirken kültürel mirasa duyarlılık ve estetik gibi değerlerle kanıt kullanma becerisinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır.

SB.7.2.2. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder. Gaza ve cihat anlayışı, istimâlet politikası, millet sistemi üzerinde durulur.

SB.7.2.5. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir. Yerli ve yabancı seyyahların seyahatnamelerinden örneklere yer verilir.

Sosyal Bilgiler dersi, öğrenciyi toplumsal yaşama hazırlayıp öğrenciyi etkin bir vatandaş olarak yetiştirmeyi amaç edinmiştir.

Okullarda öğrenciler birçok değer öğrenir. Ve bu değerleri geliştirir. Ayrıca öğrenciler evde ailede veya yakın çevresindeki değerleri de paylaşır. Değerler eğitimi genelde okullarda verilir. Ancak bu bir ders değildir. Çünkü okul kültüründe birçok değer dolaylı ve doğrudan olarak verilir.

Tablo 1: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı`nda Yer Alan Değerler

1. Adalet
2. Aile Birliğine Önem Verme
3. Bağımsızlık
4. Barış
5. Bilimsellik
6. Çalışkanlık
7. Dayanışma
8. Duyarlılık
9. Dürüstlük
10. Estetik
11. Eşitlik
12. Özgürlük
13. Saygı
14. Sevgi
15. Sorumluluk
16. Tasarruf
17. Vatanseverlik
18. Yardımseverlik

Kaynak:(Millî Eğitim Bakanlığı. (02.03.2019). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar.)

MEB 2018 yılı itibari ile Sosyal Bilgiler Programında değerlere önem vermektedir. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar başlığı altında yer alan bir ifade şu şekildedir MEB[02.03.2019]; "Program'da değer ve beceriler kazanımlarla bire bir ilişkilendirilmiştir. Ancak değer ve beceri öğretiminin hayat boyu öğrenme çerçevesinde ele alınması için söz konusu değer veya beceriler uygun görülen farklı kazanım ve öğrenme alanlarıyla da ilişkilendirilmelidir."

Okul Türk toplumunun değerlerinin nesilden nesile aktarılmasını sağlar. Okulda bu değerleri aktaran en önemli ders Sosyal Bilgiler dersidir. Sosyal Bilgilerin amacı öğrencileri topluma hazırlayarak, iyi ve etkili bir vatandaş yetiştirmektir. Sosyal Bilgiler programında ilk defa 2005 yılında değerler ele alınmıştır.

Tablo 2: 2005 ve 2017 Yıllarındaki Programlarda Değerler

2005	2007
Aile birliğine önem verme	Aile birliğine önem verme
Adil olma	--
Bağımsızlık	Bağımsızlık
Barış	Barış
Özgürlük	Özgürlük
Bilimsellik	Bilimsellik
Çalışkanlık	Çalışkanlık
Dayanışma	Dayanışma
Duyarlılık	--
Dürüstlük	Dürüstlük
Estetik	Estetik
Hoşgörü	Hoşgörü
Misafirperverlik	--
Sağlıklı olmaya önem verme	--
Sevgi	Saygı
Saygı	--
Sorumluluk	Sorumluluk
Temizlik	--
Vatanseverlik	Vatanseverlik
Yardımseverlik	Yardımseverlik
--	Demokratik tutumu benimseme
--	Doğa sevgisi
--	Doğal çevreye duyarlılık
--	Eşitlik
--	Etik
--	Farklılıklara Saygı

--	İş birliği
--	Kültürel mirasa duyarlılık
--	Öz kontrol
--	Özgüven
--	Özsaygı
--	Tarih Bilinci
--	Tasarruf

Kaynak: Tay, Bayram. "2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Eğitim Programının Karşılaştırması". IJOESS, Y. 8 s. 27 (2017), s. 475.

2005 Sosyal Bilgiler programında 20 değer bulunmaktadır. Bu değerlerin 14`ü 2017 programında yer almış olup 6`sı kaldırılmıştır. 2017 Sosyal Bilgiler taslak programında 27 değere yer verilmiştir (Tablo 2). 27 değerden 13 tanesi programa yeni eklenen değerlerdir (Tay, 2017).

Bu değerler öğrencilere iki farklı yaklaşım ile öğretilir. Birincisi değerlerin gizil program aracılığıyla öğretilmesidir. Bu yaklaşımda değerler derslerin içine planlı bir şekilde içerik olarak dahil edilmek yerine; okulun atmosferi, törenler ve çeşitli 24 kurallar yoluyla kazandırılır. Değerlerin doğrudan öğretiminde ise değerler programa ve içeriğe eklenir. Belirlenen değerlerin farklı öğretim yöntemleriyle öğrencilere kazandırılması hedeflenir. Yeni sosyal bilgiler öğretim programlarında değerlerin doğrudan öğretimi yaklaşımı temel alınmıştır. Değerlerin gizil olarak ve doğrudan öğretilmesi yaklaşımları birbirini tamamlamaktadır. Vatan ve bayrak sevgisi gibi ulusal değerler, cumhuriyetin temel ilkeleri, saygı ve hoşgörü gibi demokratik değerler ve sağlıklı yaşam gibi temel değerler hem gizil hem de doğrudan öğretim yaklaşımlarıyla kazandırılmalıdır. İki yaklaşımın birlikte kullanılması yardımıyla öğrenciler değerleri fark eder, içselleştirip davranışa dönüştürür, değerlerin toplumsal işlevini öğrenmekle beraber kendi değerler sistemi üzerinde fikir yürütür. Etkili bir değerler eğitimi olması için öncelikle öğrenci aktif olmalıdır. Öğrenci faaliyetlere katılmalı, törenlerde bulunmalı, sosyal projelere katılma, değerlerin bilimsel olarak incelemesi ve kendi değerleri üzerine düşünmesi gibi etkinlikler yardımıyla değerlerin kazandırılması sağlanabilir (Tay & Öcal, 2011, s. 360).

Bilgi, beceri, değer ve inançlar öğrencilere öğretilirken toplum ile bağlantılı olmalıdır. Birçok değeri öğretirken olayları canlandırma, rol oynama vb. yöntemlere

başvurulabilir. Ve böylelikle bu değerler daha da kalıcı hale gelebilir. Aynı zaman da bu rol çalışmaları ile birlikte yurttaşlık çalışmalarına da katılabilir.

Değerler, öğrencilere istendik davranışı örtük yolla kazandırabilmektedir. Bu nedenle 2004-2005 öğretim programında yapılan değişiklikler sonucunda öğretim programı içinde yer alan değerler eğitimine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Ve bu programda farklı değerlere yer verilmiştir.

2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda değerler farklı yaklaşımlarla öğrencilere kazandırılması hedefleyen bir ders olmuştur. 2018 yılında güncellenen sosyal bilgiler dersi öğretim programında temel değerler revize edilmiştir. Bu değerler; "Adalet, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik, yardımseverlik" olarak programda yer almaktadır. Programda ulusal ve evrensel değerleri içeren toplam 18 değerdir. Öğrenme alanlarına ilişkin kazandırılması amaçlanan başlıca değerlerin sınıflara göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Sosyal Bilgiler ders kitapları incelendiğinde birçok değerin 4.sınıf, 5.sınıf, 6.sınıf ve 7.sınıf kitaplarında birçok yerde aktarıldığı saptanmıştır. İlköğretim Sosyal Bilgiler ders kitaplarında vatanseverlik (51), duyarlılık (33), sorumluluk (26), sevgi (26), dayanışma (20), sağlıklı olmaya önem verme (12), bilimsellik (10), aile birliğine önem verme (8), bağımsızlık (8), yardımseverlik (6), saygı (6), misafirperverlik (3), temizlik (2), estetik (2), barış (1), dürüstlük (1), hoşgörü (1), değerlerine ilişkin bulgulara rastlanılmıştır.

1.4.Kastamonu, İnebolu ve İstiklal Yolu

Kastamonu Türk tarihinde önemli bir yere sahiptir. Birçok devlete ev sahipliği yapmıştır. Limanları, denizleri ile önemli güzergahlara ev sahipliği yapmıştır. Kastamonu M.S. 11-12. Yüzyıl da Bizans İmparatoru Kommenos' un yerleşim yeri olarak kullandığı bir şehirdir. Ardından 1211 de Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlı Emir Hüsameddin Çoban Bey'in mücadelesiyle Türklerin eline geçer. Ardından kent Candaroğlu Beyliği hakimiyetine girer. 1461 yılında ise Fatih Sultan Mehmed tarafından Osmanlı Devleti sınırlarına katılarak çok önemli bir sancak olur.

Kastamonu özellikle İnebolu, Abana, Cide ilçeleri Payitaht ile bir köprü olur. İnebolu'dan gelip giden mallar özellikle Doğu Karadeniz için önem taşımaktadır.

Miili Mücadele yıllarında Kastamonu kenti ayrı bir önem taşımaktadır. İnebolu-Ankara arasında lojistik bir hat kurulmuştur. 1917-1918 yılları arasında Anadolu deniz yolu ve kara yolu ile işgal devletleri tarafından işgal edilmiş ve saldırılara uğramıştır. Türk Halkı ise bu saldırılara karşı çok güç durumdaydı. Silah ve cephane yetersizdi. İstanbul gibi önemli bir kent işgal edilmiştir. Orduları dağıtılmıştır. Silah ve cephanelerini işgal devletleri el koymuştur.

Gazi Mustafa Kemal Paşa, Türk milletinin bu halinden değiştirmek için mücadeleyi 1919 yılında başlatmıştır. Amasya, Erzurum ve Sivas da çalışmalar yaptı. Bu çalışmalar için Ankara'yı merkez olarak belirlendi. Türk halkının azmine ve iman gücüne sonuna kadar inandı ve İstiklal Mücadelesi' ni başlattı. Türk halkı için birçok elzem ihtiyaç bulunmaktaydı. Silahsız savaş kazanmak mümkün değildir. Bir savaşın silahsız cephanesiz kazanılması oldukça zordur.

Türk Milletinin bu büyük Milli Mücadelesi bu denli zor koşullarda yoksunluk ve yoksulluk arasında başlamıştır. Bu dönemde Anadolu'da işgale uğramayan tek bölge Karadeniz Bölgesidir. Anadolu da en güvenli tek bölge Kastamonu ilinin İnebolu Limanı'dır. Toplumuzun başarılı olabilmesi için bu limandan cephane gönderilmesi gerekmektedir. İnebolu'dan gönderilen malzemeler ile savaşta başarıya ulaşılmıştır. Bundan dolayı İnebolu-Ankara yolu arasında Milli Mücadele için önemli olan bir yol güzergahıdır. O dönem için en güvenilir yol bu yoldur. Bu yol eski bir kervansaray yoludur. Han ve çeşitli yapılar sayesinde yağışlı havalarda sığınak olarak kullanılmıştır. İnebolu limanı o dönemde büyük gemiler ve kadırgalar için gelişmiş bir liman değildi. İnebolu'ya gelen silah ve cephaneler, limandan demirciler ve kayıkçılar ile karaya taşınmıştır. Bu değerli malzemeler Kastamonu halkının kahraman kadınları, yaşlıları ve çocukları tarafından Ankara'ya taşınmıştır.

Şerife Bacılar, Halime Çavuşlar, Necibe Nineler bu mücadelenin önemli isimleridir. İnebolu'nun en önemli değerlerinden olan bu kadınlar yerel tarihin oluşması açısından da büyük önem arz etmektedir. O dönemde Anadolu'nun eli silah tutan erkekleri cephelerde düşmana karşı çarpışıyorlardı. Bu yol da taşıma durumunu cephe gerisinde kalan çocuk, kadın ve yaşlılardan oluşmuştur. Bundan dolayı, İnebolu'dan Ankara'ya uzanan bu zorlu yola "İSTİKLAL YOLU" denilmektedir.

İstiklal Savaşının başından sonuna kadar büyük gayret gösteren kadınlar, çocuklar, kayıkçıların kahramanlıkları, TBMM tarafından 11 Şubat 1924 tarihinde İstiklal

Madalyası'na layık görülmüştür. İstiklal Madalyasına sahip tek ilçe olmanın haklı gururunu yaşayan kent yiğit ve cesur Türk Denizcileri ile de ünlüdür. Bu denizciler yerel bir kültürdür ve Heyamola olarak adlandırılmıştır. Her yolculuğa Bismillah diyerek dolaşan bu leventler özellikle Karadeniz bölgesinin göz bebeğidir.

İnebolu yerel tarihi ve değerleri açısından çok önemli bir ilçedir. Yemekleri, el sanatları, kıyafet tarzı, sosyal ve kültürel hayatı, bayramları, yerel tarihi oldukça geniştir. Kastamonu İnebolu Konakları Osmanlı Döneminin en önemli izlerini taşımaktadır. Halen ayakta olan 600 farklı yapı bulunmaktadır. Kendine özgü mimarisi olan evler, arduvaz taşı ile kaplanmıştır. Genellikle bordo-kırmızı renkli olan evler İnebolu ilçesinin en önemli tarihi yapılarıdır. İnebolu ilçesinde 347 adet taşınmaz kültür ve değer varlığı bulunmaktadır. Bu değerler yerel tarih öğretimi açısından oldukça kıymetlidir.

İnebolu kendine özgü kıyafetleri ile önem arz etmektedir. Beyaz boncuklu yeminileri, kendine has kıyafetleri, safiyenin sarı yazması geçmişten günümüze gelen önemli değerleridir. İnebolu geleneksel el sanatları ile de yerel kültürümüzün birçok noktasın da olduğu gibi zengin içerikler taşır. Bakırcılık, çilingircilik, nalbantlık, kuşakçılık, telacılık, mescilik, koşumculuk, urgancılık gibi önemli değerlere sahiptir.

Kastamonu yemekleri ile de çok önemli bir yere sahiptir. Tüm dünyaya ismini ve tadını duyuran çekme helva bu kente aittir. Özellikle İnebolu ilçesinde ki diken ucu bitkisi çok önemli bir lezzettir. Ayrıca sarımsak ile de ünlü olan kent bu değeri halen bütün dünyaya tanıtmaktadır. Milli Mücadele yıllarında yapılan kel simit bütün şehirlerden talep edilmektedir.

Kastamonu kentinde ortaya çıkan türküler, efsaneler, masallar her yöreden insanın kulağına gitmiştir. Özellikle Çanakkale içinde vurdular beni türküsü Kastamonu halkının yiğitliğinin ve mertliğinin tüm Türkiye'de duyulmasını sağlamıştır.

1. 5. Yemekler

Kastamonu tarih sahnesinde etkin rol oynayan bir şehirdir. Bundan dolayı birçok medeniyetin yeme-içme alışkanlıklarından ve mutfak kültüründen etkinlenmiştir. Yaşamış oldukları coğrafi şartlar yetiştirdikleri tarım ürünlerinde etkili olmuştur. Birçok tarım ürünü nesilden nesile aktarılarak büyük bir kültür ve değer birikimi sağlamıştır. Yapılan araştırmalara göre Kastamonu'da 812 adet yemek türü bulunmaktadır. (Gökoğlu, 1962).

Kastamonu ve çevresinde Ecevit Çorbası, Püryan Kebabı, Tarhana Çorbası, Banduma, Tirit, Etli Ekmek, Cırık Tatlısı, Kır Pidesi yörede en çok yapılan ve tüketilen yemekler arasındadır.

1. 6. El Sanatları

Kastamonu'da çok zengin bir sanat/zanaat dalları bulunmaktadır. Bunların başında bakırcılık gelir. Bakır özellikle Kastamonu'da önemli bir yere sahiptir. Küre Dağından çıkan bakır rezervi oldukça kalitelidir. Bakırcılık dışında basmacılık, çadırcılık, çömlekçilik, urgancılık, bıçakçılık, dokumacılık, Keçecilik yapılan sanatlardan bazılarına örnektir.

1800'lü yıllardan İstiklal Savaşı'na kadar, başta süngü olmak üzere birçok kesici alet ve bıçak İnebolu Dibek Köyünde yapılmıştır. Körükle alevlendirilen ocaklarda kor haline gelmiş demiri, çekiç ile döverek istediği şekli veren demirci ve bıçakçı ustaların yaptığı bıçaklar İnebolu'dan Türkiye'nin her tarafına gönderilir.

İnebolu günümüze kadar kilim dokumacılığına devam eden nadir ilçelerimizden biridir. İnebolu'da Çul Kilimi dokumacılığı oldukça gelişmiştir. Halen eski tip dokuma tezgahların da yapılan bu kilimler Türkiye'nin dört bir yanına gönderilmektedir.

1. 7. Kıyafet Tarzı

Kıyafet bir medeniyetin, bir bölgenin, bir yerin, bir mesleğin kendine özgü giyinme biçimidir. Anadolu kültüründe kıyafet modadan ziyade bir sosyal statü ve farklığın göstergesidir. Bu nedenle toplumdaki insanlar örflerine, adetlerine, gelenek ve göreneklerine uygun bir giyim tarzı oluşturmuşlardır. Toplumda kıyafetler insanları birbirinden ayırır. Kıyafetler kültürel farkları ve sosyal sınıf özelliklerini belirtir.

Geçmişten günümüze doğru bakıldıkça insanların geleneksel giysileri tarihimiz açısından önemli bir mirastır. Bu miras özellikle kadın giysilerinden günümüze oldukça çeşitli örnekler getirmiştir. Anadolu kıyafet tarzına baktığımızda geçmişin sanat anlayışını, zevkini, inceliğini ortaya koyan örnekler görmekteyiz.

Ülkemizde geleneksel giyim kuşağının sürüldüğü yerler gün geçtikçe azalmaktadır. Kastamonu'nun Azdavay, Pınarbaşı ve İnebolu ilçelerinin bazı köylerinde geleneksel giyim kadınlar tarafından hâlen sürdürülmektedir. Bu giyim tarzı ile kişinin medeni durumu, sosyal statüsü hakkında bilgi alınmaktadır. Kastamonu ili geleneksel kadın

kıyafetlerinde al göynek, şalvar, derme, üç etek, salta, yemeni, sarı yazma, safiyenin yazması, çar örnek verilebilir. Ancak bu giysiler bugün yalnızca düğünlerde giyilmektedir.

1. 8. Kastamonu'nun Sözlü Kültürü

Geçmişten günümüze kadar üretilmeye ve yaşamaya devam eden halk anlatıları kültürümüzün bir parçasıdır. Bu anlatım sayesinde geçmişten geleceğe bir iletişim kurarız. Anlatım ortamı halkbilimi ürününün şeklini ve sunuluş tarzını etkiler. Hızlı bir şekilde değişen zaman ve olaylar yazılı ve sözlü kültürün değişimine yol açmıştır. Bu değişim belirli dönemlerde kültürümüzü belirli seviyelerde etkilemiştir. Bu farklılaşma neticesinde geleneksel bağlamda değişiklikler olmuştur hatta bazı gelenekler ve anlatılar zamanla unutulmuştur. Bu gelenekten en çok etkilenen ise maniler, ninniler ve türküler olmuştur.

Türk halk şiirinin en temel ürünlerinden birisi de mânilerdir. Maniler her konuda söylenebilir. Hem kısa hem de söyleniş kolaylığına sahip olmasından dolayı kullanım alanı yaygındır. Bundan dolayı mani söyleme geleneği halen birçok yerde devam etmektedir. Mâniler, söylendikleri bölgelerin kültürel yapısından izler taşımaktadır. Nesiller arasında bir köprü görevi görmektedir.

Mani, Türk halk şiirinin en kısa türüdür. Genellikle dört mısradan oluşmaktadır. Kastamonu yöresinde mani sözü yerine dörtlük veya deyiş adları kullanılmaktadır.

Kastamonu yöresinin temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Bundan dolayı yörede maniler genellikle bu uğraşlar neticesinde şekillenmiştir. Yörede yetişen sarımsak, mantar, armut, diken ucu, fasulye gibi tarım ürünleri gibi, başka geçim kaynağıda hayvancılıkla ilgili ifadelere de bol miktarda yer verilmiştir:

Bahçede ala pakla

Kucağına gül topla

Akşama ben geliyon

Güğümlere su topla

Gayadan inek bakar

İneğin anlı sakar

Benim sevdiğim oğlan

Beni sevmeden gaçar

Türküler genellikle bir olay, bir durum, bir heyecan bir istek üzerine yazılır ve başlangıçta sahibi belli ürünlerdir. Ancak zamanla, türkünün asıl sahipleri unutulur ve sonraki nesiller tarafından halkın dilinde dolaşa dolaşa anonimleşirler.

Türküler toplumun en önemli sosyokültürel varlığıdır. Türküler insanların duygularının dile gelmiş halidir. Bundan dolayı insanlar iyi günde de kötü günde de türkü dinlerler.

Kastamonu yöresine ait olan tirid yemeği üzerine onlarca türkü yazılmıştır. Bunun en güzel örneği ise "Tiridine Bandım" türküsüdür. Türkü de Kastamonu yöresine ait birçok değer yer almaktadır.

Amanın amanın amanın yandım

Tiridine tiridine bandım

Bedava mı sandın para vidim aldım

Tiridine tiridine tiridine bandım

Bedava mı sandın para vidim aldım

Dolma gazanına vardım dolması eksik

Dolmaya dadanmış bir sarı pisik

Taze gelin senin kısmetin kesik

Kastamonu türkülerinde birçok deyim kullanılmıştır. Deyimlerden birçoğu sevgili için söylenmiştir.

Yandım aman yandım kınalı dağlar

İki eli koynunda bir gelin ağlar

Eller yârim dedikçe (aman of)

Sızlayor yüreklerim

İnebolu’da Kullanılan Halk Deyimleri:

- Çar: Başörtüsü
- Çiden: Sepet
- Ispıt: Yenen Bitki
- Momgile: Dağ Yemişi
- Getü: Getir
- Götü: Götür
- Arak: Çalma
- Tekneli gurba: Kaplumbağa
- Sıkma: Lokma Tatlısıb
- Diken Ucu: Köylerde Salata Yapılan Bir Bitki
- Dölü: Deli
- Göbel: Yaramaz Çocuk
- Ağıncak: Merdiven
- Ismarladuk: Vedalaşma
- İlenme: Beddua Etmek
- İneze: Hastalıklı, Çok Zayıf
- İzinname: Nikah Kıymak
- Karapatlak: Kestane
- Kelezimek: Zayıf Düşmek
- Kılıvan: Düğün Halkı
- Kıtıbiyoz: Cimri

1. 9. Tarihi Yer ve Mekanlar

İnebolu halen gelenek ve göreneklerine sahip çıkan eski bir Osmanlı Kasabasıdır. Birçok tarihi yer ve mekan bulunmaktadır.

*Şerife Bacı Anıtı: Kurtuluş Savaşı zamanında eli silah tutan her birey cephede görev almıştır. Bundan dolayı İnebolu'ya ulaşan silah ve cephanelerin Kastamonu İstiklal Yolu üzerinden Ankara'ya ulaştırılması gereklidir. Genç, yaşlı her yaştaki erkek ve kadınlar insanüstü bir çalışma sergileyip tarihe geçmişlerdir. Şerife Bacı'da bu kahramanlardan biridir.

* Dibek Köyü Bıçakçılar Mahallesi: İnebolu'nun önemli bir köyüdür. Yüzyıllardır bıçak, nal, testere, nacak gibi aletler bu köyde üretilmektedir. Kurtuluş Savaşı zamanında önemli bir oradan süngü üretimi de sağlamıştır.

*Karaca Mahallesi Cami: İlçede taştan yapılan nadir camilerden bir tanesidir. Önemli bir mimari eserdir.

* Yeni Camii Bahçesi-Güneş Saati: Güneş saati 1903 yılında yapılmıştır. İnebolu Yeni Cami bahçesinde bulunan dünyanın en iyi güneş saati halen işlevini sürdürmektedir.

* Dr. İsmail Hakkı Bey Anıtı: İsmail Hakkı Bey Balkan savaşları sırasında hafif bir şekilde hastalanmış ve bitiminden hemen sonra Tifüs hastalığına yakalanmıştır. Bu sırada İnebolu Memleket Hastanesinde göreve başlamıştır. Burada cepheden gönderilen askerlerimizi tedavisi için gece gündüz çalışmıştır. Tifüs salgını sırasında kendisi de bu mikroba yakalanmıştır. Ve burada yaşamını yitirmiştir. Bu kahraman doktora halk vefasını bildirmek için ona anıt dikmiştir. Anıt mezar yapılan Türkiye'de ki tek ilçe İnebolu'dur. Dikili Anıt üzerinde şu yazılar yazılıdır; "Vazife Uğrunda ömür tüketen hakkın rahmetine kavuşan ismi yok olmuş Müslüman Doktor için iyilikseverlerin yardımlarıyla yapılan abidedir. Ruhlarına Fatihalar armağan ederiz. Sene 1339"

* Hamamcı Kadı Salih Reis Anıtı: Milli Mücadele zamanı İnebolu'ya gemilerle getirilen savaş malzemelerini kahraman denizcilerimiz ile birlikte Denk Kayıklarıyla karaya çıkartıp, kağnıyla depoya taşıyan kahraman kişidir. Oradan da cepheye kadar ulaştırmıştır.

*Pembe Köşk: İnebolu mimarisinin en güzel örneklerinden bir tanesidir. Bugün özel mülk olarak kullanılmaktadır. Liman manzaralı ve kendine hayran bırakan bir mimarisi vardır.

*Nezihe Battal Kültür Evi: 1896 yılında tam bir Osmanlı eseri olarak inşa edilmiştir. Bugün tarihsel dokusu zedelenmeden restorasyon edilmiştir. Kültür evi dışarıdan bakıldığında 2 katlı olmasına rağmen yapının içine girildiğinde 5 katlı olduğu anlaşılmaktadır. Bahçe bölümünde ise doğal taşlarla yapılmış su kuyusu ve taş ekmek fırını vardır. Evin içinde ise üst katlara çıkmak amacıyla yapılan karşılıklı paralel olarak tasarlanan 2 tane merdiven vardır.

*Apaş Tepesi Ören Yeri: İnebolu'da yer alan en önemli kalıntılarından birisidir. İlçe bu kale ve çevresinde kurulmuştur. Bu kalenin eski adı ile Abraş'tır. Avara Mahallesinin belli yerlerinde şehir harabelerinin varlığını kanıtlayan sütun başlıklı nakış içeren kabartma figürü bulunan mermer parçalar vardır.

*Geriş Tepesi Ören Yeri: Geriş Tepesi ilçenin güneyinde yer alır. 495 metre yüksekliğindedir. İnebolu'da yer alan en önemli üç kale kalıntısından birisidir. Buradaki düzlüklerde hangi tarihte yapıldığı net olarak bilinmemektedir. Kesin olmamakla birlikte büyük bir manastır kalıntısı vardır. Manastır kalıntıları arasında sarnıçlar, sütun ve kitabeler yer almaktadır. Sütun ve üzerindeki baş harfli desenler Bizans döneminin özelliklerini yansıtır. Çevresinin incelendiğinde birden fazla misafirhane ve dükkanların bulunduğu kalıntılardan yer almaktadır. Bahar aylarında çevresinde ki ağaçların renkleriyle bir hac şekli oluştuğu görülmektedir.

*İnebolu Denk Kayığı: İnebolu Denk Kayığı, günümüz yapı tekniklerinden daha farklı olarak inşa edilmiştir. İnebolu Denk Kayığı bu özelliğini bir bütün olarak korunabilen dünyada bilinen tek örnektir. 8.80 m boyunda, 1.92 m eninde ve 0,90 m yüksekliğindedir. Bu tekne "önce kabuk yöntemi" olarak tanımlanan yapı tekniği ile inşa edilmiştir. Bu tekniğe göre teknenin önce dış çerçevesi eğritilip ve kesme çivilerle bağlanmaktadır. Daha sonra ısıtılarak nal şeklindeki şekiller postalar ile tekne yapısı güçlendirilmektedir. İstiklal Savaşı'nda İnebolu ve Kastamonu çevresinden yapılan silah, cephane ve askeri malzemelerin taşınmasında görev alan İnebolu Kayıkçılarının gösterdikleri üstün çalışma nedeni ile kahramanlıkları Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından takdir edilmiştir. İnebolu'lu Kayıkçılara 11

Şubat 1924 tarihinde törenle "Beyaz Şeritli İstiklal Madalyası" ve "Berat'ı" verilmiştir. Kayıklar İnebolu Türk Ocağı binasında sergilenmektedir.

*İnebolu Evleri: İnebolu Evleri genellikle 3 katlıdır ve bahçelidir. Bahçelerde erik, fındık, dut, elma, ceviz, kestane gibi ağaçlar bulunur. Bahçelerinde taşlarla yapılan su kuyusu, kameriye ve ön bahçe bulunmaktadır. Evler genel olarak bordo, beyaz ve kırmızı renktedir. Bordo rengini Aşı Köyü'nden çıkarılan özel toprakla yapılan Aşı Boyasından alır. Aşı boyası ile boyanan ahşap evler 20 yıl boyunca boyasını rahatlıkla koruyabilmektedir. Evin çatısı dört tarafa eğimli bir şekilde yapılmıştır. Çatı denizden çıkarılan ve Marla Taşı diğer ismi ile Arduvaz taşı denilen geniş ve ince taşlarla örülmüştür. Marla taşı ise düz yapılıdır. Bu taşlar ısı yalıtımında da kullanılmaktadır. Bu tarihi evler Kültür Bakanlığı, Kastamonu Valiliği ve Ankara Mimarlar Odası'nın İnebolu Evlerini Yaşatma Projesi (INEYAP) çerçevesinde koruma altına alınmıştır.

*İstiklal Madalyası: Türk İstiklâl Savaşı esnasında; düşman ordularının el koyduğu Osmanlı silah ve cephanesi İstanbul'dan aşırı güçlükle tekne, kayık ve takalarla İnebolu'ya getirilmiştir. Kayıklarla sahile boşaltılmıştır. Bu malzemeler kutsal emanetler gibi elden ele taşınmıştır. Yaşlı- genç, çocuk-kadın demeden, omuzlarda, at arabalarında ve kağnılarla, İnebolu'dan Ankara'ya taşınmıştır. İnebolu halkının yapmış olduğu bu gönüllülük yardımı 3 yıl boyunca durmadan devam etmiştir. Yiğit İnebolu halkının kahraman Kayıkçılarının; savaşta göstermiş olduğu bu önemli mücadele takdir edilmiştir. Vatan için yapılan hizmetleri unutulmamış ve göz ardı edilmemiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 11 Şubat 1924 tarihinde yapılan 99. oturumunda 66 numaralı Kanunla İnebolu Mavnacılar Loncasına, "Beyaz Şeritli İstiklâl Madalyası ve Beratı" taltif edilmiştir. İnebolu Mavnacılar Loncasına verilen bu beyaz şeritli altın madalya ve berat, kayıkçıların adına tüm İnebolu halkına verilmiş bir madalyadır. Bu madalya İnebolu Türk Ocağında yer almakta ve sergilenmiştir.

1. 10. Sosyal ve Kültürel Yapı

*İnebolu'da Düğün Adetleri:

İnebolu' da düğünler halen kendi öz değerleri ve adetlerine göre yapılır. Düğünlerde kullanılan farklı bir dil vardır:

- İzinleme: Evlilik için doktora gitme.

- Hak: Damat evine kız tarafının gitmesi.

- Kıvılan: Düğüne katılan erkek tarafı.

- Semet: Düğünden sonra iki tarafın kadınları kız evinde eğlenir.

*İnebolu Halk Oyunları:

Zeybek ve Kaşık oyunları İnebolu'da özellikle düğünlerde oynanır. Karayılan oyunu ise davul ile oynanan en önemli oyunlardan bir tanesidir. Bölgede, seyirlik oyunları kına gecelerinde, asker uğurlamada ve düğünlerde oynanır. Bahar Çalgısı, Leylek gibi oyunlar halkın yaşam biçimini yansıtır. Köçek ve Heyamola müzikli seyirlik oyunlarındandır.

*İnebolu Köçek ve Kemane Ekibi:

Anadolu'nun bazı yörelerinde oynansa da Köçek Geleneği Kastamonu kültürü ile özdeşleşmiştir. İnebolu köçek ekibi genellikle düğünlerde halkı neşelendirmek amacıyla çıkmaktadır. Renkli giysileri, etekleri, zilleri Anadolu'nun renkli kişiliğini yansıtır. Köçek ekibine davul ve zurna eşlik etmektedir. Kemane ise Köçekten önce veya sonra dinletilir.

2. YÖNTEM

Yöntem kısmında, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın modeli, katılımcılar, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada; ortaokul öğrencilerinin yaşadığı yerin kültürel değerlerini ve yerel tarih unsurlarını algılama seviyeleri incelenmiştir. Ayrıca bu konudaki algıları üzerinde öğretmen faktörünün tesirleri incelenmiştir.

Ayrıca araştırmanın en önemli amacı Anadolu'daki Yerel tarih ve kültür unsurlarının incelenerek bu konu hakkında Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın eksikliklerini belirtmektir.

Sosyal Bilgiler dersi 7 öğrenme alanından oluşmaktadır. Öğrenme alanı, birbiri ile ilişkili bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden disiplinler arası bir yapıdır.

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Bilim, Teknoloji ve Toplum
5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
6. Etkin Vatandaşlık
7. Küresel Bağlantılar

Kültür ve Miras öğrenme alanında öğrenciler yerel tarih, kültürel miras, kültür ve yerel değerlerin düzenlediği bir yapıyı öğrenecektir. Türk kültürünü oluşturan temel ögelerden hareketle kültürün korunması ve geliştirilmesini sağlayacak bir millî bilincin oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Sosyal Bilgiler tarih, coğrafya ve vatandaşlık konularının hepsini bir arada sunan bir derstir. 2005 yılından beri bir ünite tarih, bir ünite coğrafya olarak işlenmiştir. Sosyal Bilgiler, sosyal bilimleri de içine alan geniş kapsamlı bir derstir. İçerisinde birçok bilgi üretilir. Bu bilgilerde insanlara faydalı olmak amaçlanır. Bu bilgiler insanlara ulaştırılarak aktarım sağlanır. Eğitim bu bilgileri ulaştırma da en güvenilir yoldur. Eğitim ile bu bilgi, beceri ve değerlerin aktarılması ise sosyal bilgiler dersi aracılığı ile yapılmaktadır (Turan, Ulusoy, 2011, 3-4).

Değerler, öğrencilere istendik davranışı örtük yolla kazandırabilmektedir. Bu nedenle 2004-2005 öğretim programında yapılan değişiklikler sonucunda öğretim programı içinde yer alan değerler eğitimine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Ve bu programda farklı değerlere yer verilmiştir. 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda değerler farklı yaklaşımlarla öğrencilere kazandırılması hedefleyen bir ders olmuştur. 2018 yılında güncellenen sosyal bilgiler dersi öğretim programında temel değerler revize edilmiştir. Bu değerler; "Adalet, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik, yardımseverlik" olarak programda yer almaktadır.

Sosyal bilgiler programının dersi ile yerel tarih ve değerler arasında yakın bir bağ vardır. Bu nedenle araştırmanın önemini ve çalışılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle son yıllarda Değerler Eğitimin önem kazanması ile birlikte bu çalışma yerel anlamda değerler eğitimini destekler niteliktedir.

2.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi "Sosyal Bilgiler Dersini alan öğrencilerin yerel tarih unsurlarını ve kültürel değerleri algılama düzeyleri nasıldır?" biçiminde oluşturulmuştur.

2.2.1. Alt Problemler

1- Sosyal Bilgiler Öğretmenleri derslerinde değerler ve yerel tarih eğitimini nasıl gerçekleştirmektedir?

   a. Değerler ve yerel tarih konuları hangi öğrenme alanlarında anlatılmaktadır?
   b. Hangi ünite ve konuları işlerken yerel tarih ve değerlerin anlatımına başvurulmuştur.

c. Değerler ve yerel tarih öğretiminde hangi yöntem ve tekniklerden yararlanılmaktadır.

2- Sosyal Bilgiler Ders Programında yerel tarih ve değerler ne oranla anlatılmaktadır?

3- Öğrencilerin değerler hakkındaki düşünceleri nelerdir?

4- Sosyal Bilgiler dersinde yerel tarih unsurlarından bahsedilmesi öğrencilere ne gibi katkılar sağlayabilir?

2.3. Sayıltılar

Araştırmayı karmaşadan kurtarmak için varsayımlara ihtiyaç duyarız. Çalışılan konunun bütün boyutları ile incelenmesi güç, zaman ve maliyet açısından çok zorlayıcıdır. Bundan dolayı varsayımlara dayanarak konuyu basite indirmek mümkündür. Bu araştırmaya katılan öğrenciler ve öğretmenlerin araştırma sorularına samimiyet ve içtenlik ile cevap verdikleri kabul edilmiştir.

2.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlıkları araştırmanın amacı, yöntemi ya da karşılaştığı zorluklardan dolayı oluşur. Bu araştırma;

1. Anket verileri Kastamonu İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı İnebolu ilçesindeki devlet okullarında 2020-2021 yılında eğitim gören 130 öğrenci ile sınırlıdır.
2. Görüşme formları Kastamonu İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı İnebolu ilçesindeki devlet okullarında 2020-2021 yılında eğitim gören 13 öğrenci ile sınırlıdır.
3. Kastamonu İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı İnebolu ilçesindeki devlet okullarında 2020-2021 yılında görev yapan 12 sosyal bilgiler öğretmeniyle ile sınırlıdır.
4. Araştırmada sözü edilen değerler ve yerel tarih ögeleri sosyal bilgiler programı ile sınırlıdır.

2.5. Araştırma Modeli

Bu araştırmada ortaokul 5. 6. Ve 7.sınıf öğrencilerinin yerel tarihe ilişkin kültürel değerlere günümüzde algılama durumu hakkında bilgi elde etmek amaçlanmıştır. Bu sebeple karma yöntem deseni kullanılmıştır. Nicel araştırmada; değişkenler mutlak sınırlarıyla bilinebilir, değişkenler arasındaki bağ değer bulunabilir, gerçeklik

nesneldir ve olay ve olguların dışında yansızdır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Araştırma verileri, akademik görüşler ile hazırlanan anket sorularının öğrencilere sınıf ortamında bireysel olarak dağıtılarak elde edilmiştir. Elde edilen verilen SPSS Statistics 28 yöntemi ile incelenmiştir.

Araştırmada ayrıca doküman incelemesi yapılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli incelenmesidir (Karasar, 2007). Dokümanlar bir araştırmacının hiçbir müdahalesi olmadan kaydedilmiş metinleri ve resimleri içerir. Araştırmalarda birçok farklı doküman kullanılabilir. Reklamlar, kayıtlar, tutanaklar, kılavuzlar, çizelgeler, sanat eserleri, günlükler, dergiler, haritalar, fotoğraflar araştırmalara veri sağlamaktadır. Dokümanlar, yapılan çalışmayı doğrulamak, destelemek ve tamamlamak için oldukça önemlidir. Analiz ettikten sonra incelemeli ve yorumlanması yapılmalıdır.

Bu araştırmada nicel ve nitel desenlerin birleştirilmiştir. Bu oluşan araştırma yaklaşımı ise; karma araştırma yöntemdir. Karma yöntem nicel ve nitel desenlerin araştırmada birlikte kullanılmasıdır (Tunalı Butgel, Gözü, Özen, 2016). Nicel ve nitel desen tarafından ortaya konulan verilerin bütünleştirilerek, iki verinin bütünleşmesinin avantajlarını kullanıp sonuç çıkarıldığı bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2017). Bu yöntem ile elde edilen bulguların diğer bir bulgularla yorumlanmasına, anlamlandırılmasına ve doğrulanmasını sağlar. Araştırmada hem nicel boyutu netleştirmek hem de araştırmanın güvenirliliğini arttırmak adına karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada son olarak nitel bulguların, nicel bulguları ne derece ve hangi yol ile nicel araştırmayı açıkladığı, araştırmanın genel amacına cevap olacak biçimde bir bütün olarak ele alarak yorumlamalar yapılır (Creswell, Clark, 2014).

2.6. Çalışma Grubu

Araştırmalar, çoğunlukla belirli bir evrene genellenmek amacıyla, evrenden yansızlık (random) kuralına göre seçilen küçük örnek gruplar (örneklem) üzerinde yapılırlar (Karasar, 2009: 34). Araştırmanın anket çalışma grubu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Kastamonu'ya bağlı İnebolu ilçesindeki devlet ortaokullarında okuyan 5. 6. Ve 7.sınıf 200 kişilik öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışma grubundan seçilen 130 öğrenci kolay ulaşılabilir durum örneklemesi temel alınmıştır. Araştırma köy ve

merkez okullarında uygulanmıştır. Araştırmaya 70 erkek, 60 kız öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin 53 kişi 5.sınıf, 40 kişi 6.sınıf, 37 kişi 7.sınıf öğrencileridir. Öğrenciler ile yapılan anketler 18.11.2020 tarihinde başlamış, 17.12.2020 tarihinde sona ermiştir. Görüşme formu için çalışma grubu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Kastamonu'ya bağlı İnebolu ilçesindeki devlet ortaokullarında okuyan 5. 6. ve 7.sınıf 200 kişilik öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışma grubundan seçilen 13 öğrenci kolay ulaşılabilir durum örneklemesi temel alınmıştır. Araştırma köy ve merkez okullarında uygulanmıştır. Araştırmaya 6 erkek, 7 kız öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin 5 kişi 5.sınıf, 4 kişi 6.sınıf, 4 kişi 7.sınıf öğrencileridir. Öğrenciler ile yapılan anketler 28.11.2020 tarihinde başlamış, 30.12.2020 tarihinde sona ermiştir. İnebolu ilçesi tarihimizde ki tek İstiklal Madalyası alan ilçedir. Bu nedenle araştırma İnebolu ilçesinde yapılmıştır. Araştırmaya katılan ortaokullar:

- Azize Ana Ortaokulu
- Atatürk Ortaokulu
- Atabeyli Ortaokulu
- Mehmet Bülent Özyürük Ortaokulu
- İnebolu İmam Hatip Ortaokulu
- 9 Haziran Ortaokulu
- Özlüce Ortaokulu
- Evrenye Mehmet İnce Ortaokulu
- Kabalar Ortaokulu

2.7. Verilerin Toplanması

Araştırmaya yönelik doküman incelemesinden sonra araştırmanın kuramsal boyutu meydana getirilmiştir. Alan yazıları taranıp bilgiler elde edildikten sonra taslak niteliğinde bir anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu form dört sosyal bilgiler eğitimi uzmanına sunulmuştur. Uzman görüşleri alınarak sorular düzenlenmiştir. Bu çalışmada anket formu kullanılması tercih edilmiştir. Anketi uygulamak için Valilikten ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izinler alınmıştır. Anket soruları danışman ve farklı akademisyenler ile incelenmiştir.

Anketlerde geçerlik, araştırılan konuya ve soruya uygun cevaplar alabilme gücünü; güvenirlik ise, uygulama aynı yollarla tekrarlandığında benzer sonuçlar verme

gücünü gösterir (Aiken, 1997; Özoğlu, 1992). Bundan dolayı anket hazırlarken geçerlik ve güvenirliğe dikkat ederek hazırlanması gerekir.

Anketler de geri dönüş büyük oranda uygulama biçimine de bağlıdır. Araştırma da yüz yüze yapılan anket uygulaması tercih edilmiştir. Yüz yüze olan anket uygulamalarında geri dönüş oranı daha yüksektir. Ankete net bir yorum yapabilmek için geri dönüş oranının en az %70 olması gerekir. Araştırmada anket uygulamalarında cevaplama oranı yüksektir.

Karasar' ın (2017) ifadesiyle "veri, çeşitli duyu organları ve muhakeme ile elde edilen kanıttır." Verilerin toplanması araştırmanın en zor kısımlarından biridir. Bu kısımda çok sayıda insan ve kaynaktan veri toplanması gerekir. Verilerin toplanması araştırmayı düzenli ve uzun süren çalışmaya yönlendirir.

Verilerin toplamak için hazırlanmış anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrenciler ile ilgili demografik bilgiler (yaş ve cinsiyet) ikinci bölümde ise "Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketi" maddeleri bulunmaktadır. Anketler öğrencilere elden dağıtılmış, tamamlamalarını takiben geri toplanmıştır. Değerlendirme sorularının bulunduğu, anketin ana kütlesini teşkil eden ikinci bölüm 25 maddeden oluşmaktadır.

Değerlendirme sorularında beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılardan, maddelere (1) Katılmıyorum, (2) Kesinlikle Katılmıyorum, (3) Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum , (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden bir tanesini işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo 3. Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Güvenirlik İstatistiği

Cronbahc's Alpha	N of Items
,928	15

Yukarıda "Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine" ilişkin güvenirlik istatistiği gösterilmektedir. Maddelerde iç tutarlılığın ölçü birimi olarak Cronbach Alpha katsayısı kullanılır. Cronbach's Alpha ölçekte bulunan maddelerin yapısını açıklamak ve sorgulamak üzere kullanılır. Cronbach alpha katsayısı yüksek olan

anketteki maddelerin tutarlı ve aynı özelliği ölçen maddelerden meydana geldiği şeklinde yorumlanır. Cronbahc's Alpha aşağıdaki gibi ifade edilmektedir:

$0 < R2 < 0.40$ ise güvenilir değil

$0.40 < R2 < 0.60$ ise düşük güvenilirlikte

$0.60 < R2 < 0.80$ ise oldukça güvenilir

$0.80 < R2 < 1.00$ ise yüksek güvenilirlikte

Bu çalışmada Cronbach's Alpha değeri .92'dir. Bu değer, anketin oldukça güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Araştırmada nitel veriler, doküman ve metin analizi incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli incelenmesidir (Karasar, 2007). Bu kapsamda araştırmada çizelgeler, sanat eserleri, günlükler, müze ve ören yerleri, Kastamonu İnebolu ilçesi ile ilgili makaleler, İnebolu ilçe dergileri, haritalar, fotoğraflar ve kişiler incelenmiştir. İnebolu hakkındaki bilgiler Dr. Mustafa Sıtkı Fakazlı ile yapılan görüşme kapsamında elde edilmiştir. Dokümanlar, Mustafa Sıtkı Fakazlı'nın arşivinden incelenmiştir. Mustafa Fakazlı ile yapılan görüşmede İnebolu'nun tarihi ve kültürü hakkında bilgi alınmıştır. Dokümanlar, yapılan çalışmayı doğrulamak, destelemek ve tamamlamak için oldukça önemlidir. Doküman Analizi yapıldıktan sonra 18.11.2020 tarihinde öğrencilere Sosyal Bilgiler Öğretimindeki Yerel Tarih Unsurları ve Değerler Hakkında bilgi verilmiştir.

2.8. Görüşme Formlarının Hazırlanması

Araştırmaya başlarken alan yazın taraması yapılmıştır. Alan yazısı tarandıktan sonra bilgiler elde edilip taslak haline getirilmiştir. Taslak niteliğinde görüşme soru formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu formlar üç sosyal bilgiler uzmanına sunulmuştur. Uzmanların görüşleri doğrultusunda sorular düzenlenmiştir. Sorular son haline gelince form uygulamaya hazır hale gelmiştir. Formlar anket formu ve soru formu olarak iki şekilde tasarlanmıştır. Görüşme ve anket soruları tez danışmanı, farklı akademisyenler ve alan uzmanı öğretmenler ile incelenmiştir.

Bu araştırmada da 5"li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Kullanılan ölçekte yer alan derecelendirme ifadeleri; 1: kesinlikle katılmıyorum, 2: katılmıyorum, 3: ne

katılıyorum ne katılmıyorum, 4: kesinlikle katılıyorum, 5: katılıyorum şeklindedir. Ayrıca çalışmada kullanılan ölçekte ters yönlü madde bulunmamaktadır. Veri toplama aracı toplamda 15 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan anket formu **EK-1' de** verilmiştir.

Görüşme formunun ilk bölümde araştırmacının kişisel ve kendisini tanıttığı bilgiler ile araştırmanın konusu ve önemi hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. İkinci bölümde hazırlanan yarı yapılandırılmış soruları bulunmaktadır. Yarı yapılandırışmış görüşme formu 11 sorudan ve bu soruların devamı niteliğinde sondalardan oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu **EK-2' de** verilmiştir.

2.9. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada nitel veriler doküman analizi ile incelenmiş ve yorumlanmıştır. Doküman ve metin analizi yapıldıktan sonra anket verileri hazırlanmıştır. Araştırmada nicel veri analizleri IBM SPSS Statistics Subscripton paket programı kullanılarak yapılmıştır.

Araştırmada nicel veriler betimsel ve kestirimsel istatik yöntemi ile analiz edilmiş ve incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar örnekleme dayandırılarak alanla ilgili genel bir sonuca ulaşılmıştır. Araştırma sonuları, örneklemden yola çıkarak evrenle ilgili sonuca ulaşılmıştır.

3.BULGULAR

3. 1. Anket Verilerine İlişkin Bulgular

Çalışmada ortaokul öğrencilerinin yerel tarih ve değerlere yönelik bilgilere hakim olma oranını ortaya koymak amacıyla yapılan anketlerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Bu bağlamda 130 öğrenci ile görüşülmüştür. Elde edilen bulgular öncelikle demografik verileri değerlendirilmiştir. Demografik verilerin tamamı tek bir tabloda birleştirilerek tamamını görme hedeflenmiştir. Demografik anket verileri Tablo 4' de yer almaktadır.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Özellik	Düzey	Frekans(f)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Erkek	70	53.85
	Kız	60	46.15
	Toplam	**130**	**100.0**
Yaş Aralığı	11-12	53	40,77
	12-13	40	30.76
	13-14	37	28.46
	Toplam	**130**	**100.0**

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 6' da gösterilmiştir. Tablo 6' a göre araştırmaya katılan öğrencileri 70'i (%53.85) erkek, 60'ı (%46.15) kızdır. Yaş aralığına göre öğrencilerin 53'ü (40.77), 11-12, 40'ı (30.76), 12-13, 37'si (28.46), 13-14 yaş arasındadır.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Test Ortalamaları

	Mean	Std. Deviation	N
1-Geçmişte şehrimiz de olan tarihi olayları biliyorum.	3,86	,97	130
2-Şehrimizde olan savaşları biliyorum.	3,88	,96	130
3-Geçmişte yaşayan ilim ve kültür ehli şahsiyetler hakkında bilgi sahibiyim.	3,90	,87	130
4-Geçmişte şehrimizden çıkan devlet adamlarını biliyorum	3.96	,96	130
5-Şehrimizi konu olan destan, efsane ve masalları biliyorum.	3,84	,96	130
6- Yöremize ait yemekleri severim.	3,92	,92	130
7-Yöremize ait yemekleri bilirim ve yaparım.	3,92	,92	130
8-Yöremize ait yemekleri tanıtırım.	3,97	,83	130
9- Şehrimize ait sosyal ve kültürel problemler ile ilgilenirim.	3,97	,91	130
10- Çevremizdeki müze, ören yerleri, tarihi eserler ve kültürel değerlere ait yerleri sık sık ziyaret ederim.	4,16	,81	130
11-Kültürel değeri olan eşyaları korurum.	4,02	,85	130
12-Şehrimizden geçen tarihi yolların güzergahlarını bilirim.	4,04	,76	130
13-Şehrimizdeki insanların isimlerini ve lakaplarını nereden geldiğini bilirim.	4,06	,83	130
14- Şehrimiz de yetişen yöresel tarım ürünlerini sayarım.	4,05	,87	130
15- Şehrimizdeki sözlü tarih unsurlarını tanırım ve bilirim.	4,10	,77	130

Tablo 5'de Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine ilişkin soruların ortalamaları alınmıştır. Bununla, öğrencileri sosyal ve kültürel değerleri algılarının

ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda öğrencilere 15 adet soru sorulmuştur. Ankete 130 öğrenci katılmıştır.

Tablo5'de görüldüğü üzere öğrenciler Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan Kültürel Mirasa Duyarlılık, Tarih Bilinci, Bağımsızlık, Öz güven, Sorumluluk, Doğal Çevreye Duyarlılık, Vatanseverlik, Farklılıklara Saygı gibi değerlere hakim olma oranı yüksektir. 1. Sorudan 9. Soruya kadar olan sorular kültürel miras, tarih bilinci ve sorumluluk üzerine olan değerler hakkındadır. Öğrencilerin bu soruları algılama oranı 9. Ve 15. Soruları algılama oranına göre daha düşüktür. 9. Ve 15. Sorular Doğal çevreye duyarlılık, farklılıklara saygı değerlerini içermektedir.

Vatanseverlik, Doğa sevgisi, Doğal çevreye duyarlılık, Kültürel mirasa duyarlılık, Tarih bilinci gibi değerler Sosyal bilgiler programının ana değerleri içerisinde yer alır. Anket verilerine göre bu değerleri bilen öğrencileri anketten aldıkları puan yüksektir.

Tablo 6. Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Cinsiyet Tanımlayıcı İstatistiği

Cinsiyet	Mean(X)	Minimum	Maximum
Kız	4.00	1,47	5,00
Erkek	3,96	1,73	5,00

Tablo 6'da Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine cinsiyet tanımlayıcı istatistiği gösterilmektedir. Cinsiyete göre istatiksel açıdan anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. Erkek öğrencilerin ortalamaları (X=3,96), kız öğrencilerin ortalamalarından (X=4,00) daha düşük çıkmıştır. Başka bir deyiş ile erkek katılımcıların, kız katılımcılara göre ankete verilen cevaplarda daha fazla kararsızlığa yatkın olduğu söylenebilir.

Ankete verilen cevaplar göre kadın öğrencilerin minimum puanı 1,47 çıkmıştır. Erkek öğrencilerin ise minimum puanı 1,73 çıkmıştır. Yani başka bir deyişle Sosyal ve Kültürel değerleri bazı kız öğrenciler, erkek öğrencilerden daha az algılamaktadır.

Tablo 7. Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine İlişkin Yaş/Sınıf Tanımlayıcı İstatistiği

Yaş/Sınıf	Mean(X)	Minimum	Maximum
11-12 yaş/5.sınıf	4.06	1,47	5,00
12-13 yaş/6.sınıf	3,92	3,00	5,00
13-14 yaş/7.sınıf	3,92	1,80	5,00

Tablo 7'de Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketine yaş/sınıf tanımlayıcı istatistiği gösterilmektedir. Yaş/Sınıfa göre istatiksel açıdan anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. 11-12 yaş grubu öğrencilerin ortalamaları (X=4,06), 12-13 yaş grubu öğrencilerin ortalamaları ve (X=3,92), 13-14 yaş grubu öğrencilerin ortalamalarından (X=3,92) daha yüksek çıkmıştır. Başka bir deyiş ile 12-13 yaş grubu ve 13-14 yaş grubu katılımcıların, 11-12 yaş grubu katılımcılara göre ankete verilen cevaplarda daha fazla kararsızlığa yatkın olduğu söylenebilir.

Ankete verilen cevap ortalamalarına göre 11-12 yaş grubu öğrencilerin minimum ortalaması 1,47, maksimum puanı 5,00 çıkmıştır. Başka bir değişle öğrenciler Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama da yetersiz seviyede iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkmıştır. 12-13 yaş grubu öğrencilerin ise minimum puanı 3.00, maksimum puanı ise 5.00 çıkmıştır. Bu yaş grubu öğrenciler ise genel anlamda Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama da kararsız iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkmıştır. 13-14 yaş grubu öğrencilerin ise minimum puanı 1,80, maksimum puanı 5,00 çıkmıştır. Bu yaş grubu öğrencilerin bazıları Sosyal ve Kültürel değerleri algılamada yetersiz seviyede iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkmıştır.

3. 2. Görüşme Formuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde, yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanan verilerin analizi ile meydana çıkan bulgular yer almaktadır. Araştırmanın alt problemlerinden elde edilen bulgular aşağıdaki maddelerden oluşmaktadır.

1- Öğrenciler bölgenin yerel tarihine ne kadar hakimdir?
2- Öğrencilerin değerler hakkındaki düşünceleri nelerdir?

3- Sosyal Bilgiler dersinde öncelikle yerel tarih unsurlarından bahsedilmesi öğrencilere katkıları nelerdir?

4- Sosyal Bilgiler öğretmenleri derslerinde değerler ve yerel tarih eğitimini nasıl gerçekleştirmektedir?

a. Hangi ünite ve konuları işlerken yerel tarih ve değerlerin anlatımına başvurulmuştur.
b. Değerler ve yerel tarih öğretimde hangi yöntem ve tekniklerden yararlanılmaktadır.

3.2.1. Öğrencilerin Yerel Tarihi Algılama Oranına Yönelik Bulgular

Öğrenci 1: *Yerel tarih denilince aklıma bir yerin geçmişten günümüze kadar yaşadığı olaylar ve tarihi geliyor. İnebolu Kurtuluş Savaşı'nda başarıları ile tarihte çok önemli bir yere sahiptir.*

Ö2: *Kültürel bilgilerimizi kullandığımız alandır. İnebolu'nun yerel tarihi diyince aklıma evleri ve İstiklal Madalyası geliyor.*

Ö3: *Yerel Tarih kendi yöremizin tarihini bilmektir. Yerel Tarih bölgede yaşanan her türlü olayın, savaşın, doğal afetin nedenini bilmektir. İnebolu'nun Yerel Tarihi diyince aklıma Çanakkale Savaşı geliyor. Şerife Bacı geliyor. İşgal edilmediği halde onlarca şehit vermişiz. Birçok köy erkeksiz kalmış. Kadınlar çocuklarını bırakıp cepheye eşya taşımışlar.*

Ö4: *Bir bölgenin geçmişten gelen kalıntılarına o bölgenin yerel tarihi denir. İnebolu'nun yerel tarihi diyince aklıma İstiklal Savaşı gelmektedir.*

Ö5: *Geçmişten günümüze yerel halkın yaşadığı olay ve olgulardır. İnebolu' nun yerel tarihi diyince aklıma İstiklal Yolu, İstiklal Madalyası, İnebolu'nun ismini aldığı gemi veya kayık aklıma geliyor. Balıkçılık, liman ve bordo evleri aklıma geliyor.*

Ö6: *Yerel tarih bölgedeki olan her şeydir. İnebolu'nun yerel tarihi diyince aklıma Pembe Köşk geliyor. Selçuklu Dönemi geliyor çünkü bu dönemde İnebolu ismi kullanılmaya başlanmıştır. Mustafa Kemal'in "Gözüm Sakarya'da Kulağım İnebolu'da "sözü aklıma geliyor. 9 Haziran'ın bizim özel günümüz olduğu aklıma geliyor.*

Ö7: *Yerel tarih, tarihteki olayların dar olarak bir bölgedeki tarihidir. İnebolu Karadeniz Bölgesinde yer alan bir ilçedir. Yerel olarak Karadeniz İklimi görülür.*

Malazgirt Savaşından sonra Anadolu'ya gelen insanlar İnebolu'ya da yerleşmişlerdir. Ve yerel tarihimiz böyle oluşmuştur. İlçemiz Selçuklu zamanı İnebolu adını almıştır. İstiklal Madalyası aklıma geliyor. Kurtuluş Savaşı ve Şerife Bacı geliyor.

Ö8: *Yerel tarih bölgemizin tarihidir. Bölgemiz hakkında bize bilgi verir. İnebolu yerel tarih diyince aklıma Geriş Tepesi, Pembe Köşk, Nezihe Battal Evi, Şerife Bacı Heykeli aklıma geliyor. Özellikle Heyamola kayıkları ve manileri aklıma geliyor. Benim babam denizci bundan dolayı evde çok fazla oyuncak denk kayıklarımız var.*

Ö9: *Yerel tarih belli bir bölgenin uzun yıllar yaşanmış olan olaylarının anlatımıdır. İnebolu'da geçmiş olan olaylar aklıma geliyor. Örneğin Atatürk'ün İnebolu'ya gelip şapka getirmesi. Ya da buradan Çanakkale'ye silah taşınması.*

Ö10: *Yerel tarih kasabadaki insanların tarihini konu alır. İnebolu yerel tarihi diyince aklıma insanları geliyor. Şerife Bacı gibi insanları aklıma geliyor.*

Ö11: *Yerel tarih bir şehrin kendi tarihidir. İnebolu deyince aklıma yemekler, giysiler geliyor. Kulak mantısı ya da kel simit yerel tarihimiz için önemlidir. Ya da Şerife Bacı yerel tarih diyince aklıma geliyor.*

Ö12: *Yerel tarih şehrin içindeki insanların bildiği tarihtir. Kişiye ve buraya özeldir. Hanlar, hamamlar, düğünler, kel simit, Milli Mücadele ve İstiklal Yolu, Atatürk, İstiklal Madalyası, Savaş aklıma geliyor.*

Ö13: Yerel tarih çevremizdeki tarihtir. İnebolu'nun yerel tarihi diyince aklıma Kurtuluş Savaşı, Heyamola, evler, Şerife Bacı aklıma geliyor.

3.2.1.1. Öğrencilerin Yerel Tarihi Algılama Oranına Yönelik Kategorik Analiz

Öğrenciler yerel tarih hakkında 11 farklı düşünce ortaya koymuştur. Aşağıdaki tabloda yerel tarihe ilişkin düşüncelere yer verilmiştir. İnebolu'nun yerel tarihi diyince en sık verilen cevap Kurtuluş Savaşı/Milli Mücadele ve Şerife Bacı' dır.

Tablo 8: Öğrencilerin Yerel Tarihe İlişkin Algıları

Algılama Oranı	Kullanım Sıklığı
Kurtuluş Savaşı/Milli Mücadele	6
Heyamola	3
Şerife Bacı	6
Mustafa Kemal Atatürk	3
İstiklal Madalyası	4
İstiklal Yolu	4
Şapka Devrimi	1
Yemekler	2
Giyim	2
Sözlü Kültür	2
Mimari Eserler	3

3.2.2. Öğrencilerin Değerleri Algılama Oranına Yönelik Bulgular

Ö1: *İnsanlar için çok kıymetli alandır. Pek çok sosyal ve kültürel değerler vardır. Vatanseverlik ve yardımseverlik en önemli değerdir.*

Ö2: *Değer kültürümüzü bilmek ve yaşamaktır. İnebolu da birçok değer vardır. Örneğin ahilik kültürü değeri vardır. Esnafın yardımlaşması birlikte hareket etmesi önemli bir değerdir.*

Ö3: *Değer bizi biz yapan temel şeydir. Değerler sayesinde büyüklere saygılı olmalı öğreniriz. Şehrimizde dayanışma, yardımlaşma, çalışkanlık, dürüstlük, vatanseverlik, yardımseverlik gibi değerler vardır. Bu değerlere sahip olduğumuz yerel tarihimize bakılırsa net bir şekilde görülür.*

Ö4: *Değer geçmişten gelen paha biçilmez şeydir. Örneğin Şerife Bacı Heykeli bir değerdir. Ya da Şerife Bacı'ya gösterdiğimiz saygı değerdir.*

Ö5: *Değer insanların birlikte toplumsal anlamda yaşamaları için gerekli ahlaki ve yazılı olmayan kurallardır. Komşuluk, komşu hakkı, kul hakkı, var olanın paylaşılması, ahlaki açıdan hırsızlığın olmaması, haram ve helal dengesi ve selamlaşma kültürü vardır.*

Ö6: *Değer bölgedeki her şeydir. Örneğin İnebolu'nun değeri Özlüce Köyündeki Bıçak Sanatıdır. Baktığımızda önemli bir değerdir. Yaşayan bir mirastır. Emek ve sevgi ister.*

Ö7: *Bir şeyin önemini ortaya koyan şeydir. Örneğin yardımlaşma bir değerdir. Çünkü insanlara yardım edince insanlar mutlu olur. Örneğin şehrimizdeki yemekler bir yerel tarihdir. Kel simit, banduma, kulak mantısı, erişte bizim için bir değerdir. Ya da İstiklal Yolu bizim için kültürel bir değerdir. Burada birçok değer örneği verilebilir. Sevgi, saygı, vatan sevgisi, sorumluluk gibi.*

Ö8: *Değer kişiden kişiye değişir. Örneğin bizim için denk kayıkları bir değerdir. Ya da annemin taktığı sarı yazma değerdir. Bunlara saygi gösteririz. Ya da horon ve köçek bizim için değerdir. Bunlar bize ait olan değerlerdir.*

Ö9: *Değer toplumumuzun duyguları sonucunda oluşan kültürel birikimlerdir. Camilerimiz, güneş saati, kent müzesi olabilir. Bunlara karşı duyarlı davranmamız gerekir.*

Ö10: *Değer bir şeyin karşılığı demektir. Gelenekler, görenekler, adetler bizim değerdimizdir. Ailemizdir.*

Ö11: *Değer önem verdiğimiz her şeydir. Örneğin Köçek bizim için önemli bir değerdir. Ya da kemane çalgımız düğünlerin olmazsa olmaz değeridir. Pembe ya da bordo evler bizim için değerdir. Tarihimize saygılı davranıyoruz.*

Ö12: *Değer bir şeye yüklediğimiz anlam. Örneğin anneme göre ben çok değerliyim. Çünkü onun kızıyım. Evet şehrimizde yardımlaşma değeri var. Sevgi değeri var. İnsanlar birbirine güvenir. Burada kapılar çok fazla kilitlenmez. Camlar hep açıktır. Çünkü hiç olay olmaz. İnsanlar yardımseverdir.*

Ö13: *Değer önem verdiğimiz şeydir. Değer diyince aklıma değerli şeyler geliyor. Gemilerimiz bir değerdir. Ya da gemilerdeki yardımlaşma. Örneğin balıkçılık büyük bir sabır işidir. Sabır ve yardımlaşma gerekir.*

3.2.2.1. Öğrencilerin Değerleri Algılama Oranına Yönelik Kategorik Analiz

Öğrenciler değerler hakkında 11 farklı düşünce ortaya koymuştur. Aşağıdaki tabloda değerlere ilişkin düşüncelere yer verilmiştir. İnebolu'nun sosyal ve kültürel değerleri deyince en sık verilen cevap yardımlaşmadır. Yardımlaşma Anadolu kültünün temel yapısıdır.

Tablo 9: Öğrencilerin Sosyal ve Kültürel Değerlere İlişkin Algıları

Algılama Oranı	Kullanım Sıklığı
Aile Birliğine Önem Verme	1
Çalışkanlık	1
Dayanışma	3
Duyarlılık	1
Dürüstlük	3
Saygı	5
Sevgi	4
Sorumluluk	1
Tasarruf	1
Yardımseverlik	8
Vatanseverlik	4

3.2.3. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler Hakkında Araştırma Yaptığı Kaynaklara Yönelik Bulgular

Ö1: *Evet araştırma yaparım. O bölgede yaşayan insanlarla konuşurum. Kitaplardan ve dergilerden yararlanırım.*

Ö2: *Hayır yapmam*

Ö3: *Evet yaparım. Özellikle sözel tarih unsurumuz Mustafa Fakazlı'nın yanına gider sorarım. Babamın hemen yanında dükkanı var. En önemli araştırma kaynağı benim için o'dur. Aynı zamanda kütüphanede araştırma yapmayı severim. Ansiklopedi okurum. Tarihi kitapları incelerin.*

Ö4:*Yaparım. Genellikle internet ve kitaptan araştırma yaparım.*

Ö5: *Evet yaparım. Yerel dergi kitap ve kütüphanelerden araştırma yaparım. İnebolu Halk Kütüphanesi en çok gittiğim yerdir.*

Ö6: *Kitaplardan, bloglardan, internet sitelerinden araştırma yaparım.*

Ö7:*Yerel tarih ve değerlerimiz hakkında önce buradaki büyüklerime sorarım. Sonra onlardan aldığım bilgileri düşünürüm. Öğrenmediğim bilgileri öğretmenime sorarım. Ya da buradaki halk kütüphanesine giderim. Bizim evimizde internet yok zaten olsa da çok çekmiyor. Bundan dolayı genellikle çarşıya giderim. Oradan kütüphaneden bilgi alırım. Ya da çarşıda ki dişçiye sorarım. Mustafa Amca bu konularda çok bilgilidir.*

Ö8: *Evet yaparım. Genellikle babam ve dedeme sorarım. Dedem de bizde yaşıyor. Çok akıllı biri. Her zaman farklı şeyler anlatıyor. Zaten Abdurrahman Lisesi mezunu bundan dolayı çok zeki.*

Ö9: *Araştırma yaparım. İnternetten yaparım. Burada yaşayan yaşlılara sorarım.*

Ö10: *Yaparım. Neyi araştırma yaparsam o konu ile ilgili müzeye giderim. Kütüphaneden araştırma yaparım. Annemin interneti varsa onun telefonundan bakarım.*

Ö11: *Evet yaparım. Genellikle internetten bakarım.*

Ö12: *Evet yaparım. Genellikle internetten bakarım ya da Halk Kütüphanesine giderim.*

Ö13: *Kitaplardan bakarım. Kütüphaneye gideirm. Büyüklerime sorarım.*

3.2.3.1. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler ile İlgili Araştırma Yaptığı Kaynak Türleri ve Kategorik Analizi

Öğrencilerin yerel tarih ve değerler ile ilgili araştırma yaptıkları kaynaklara yönelik 11 farklı veri ortaya koymuştur. Verilerden yola çıkarak öğrencilerin en çok kullandığı araştırma kaynağının internet olduğu görülmektedir (Tablo 9). Aşağıda bulunan Tablo 9`da öğrencilerin araştırma yaptıkları kaynak türlerine yer verilmiştir. Ayrıca 1 öğrenci yerel tarih ve değerler hakkında araştırma yapmadığını belirtmiştir.

Tablo 10: Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler ile İlgili Araştırma Yaptığı Kaynak Türleri ve Kategorik Analizi

Öğrencilerin Araştırma Yaptığı Kaynaklar	Kullanım Sıklığı
İnternet	6
Kitaplar	9
Ansiklopedi	1
Dergiler	1
Kütüphane	6
Blog	1
Sözlü Kaynak(Öğretmen, Yaşlılar vd.)	7

Tablo 11: Öğrencilerin Araştırma Yaptıkları Kaynak Türlerine Yönelik Kategoriler, Görüşler, Görüş Sayısı, Toplam Görüş Sayısı ve Yüzdelik Değer

Kategoriler	Görüşler	Görüş Sayısı	Toplam Görüş Sayısı	Yüzde %
1.Yazılı Kaynaklar	1.Kitaplar 2.Ansiklopedi 3.Dergiler	9 1 1	11	44
2.Sanal Kaynaklar	1.İnternet 2.Blog	6 1	7	28
3.Sözlü Kaynaklar	1. Öğretmen 2. Yaşlılar 3.Bilgili Kişiler	1 4 2	7	28

3.2.4. Öğrencilerin Yerel Tarih Konularını Sosyal Bilgiler Dersi ile İlişkilendirmesine Yönelik Bulgular

Ö1: *Sosyal bilgiler dersi yerel tarihimize önem veren bir derstir. Eskiden yaşayan insanlar örf, adet ve gelenek ve göreneklerini bize öğretir. Önemli değerlerimize sahip çıkmayı gösterir. Sosyal Bilgiler deyince aklıma örf ve adetler geliyor.*

Ö2: *Örnekler vardır. Ders ona göre işlenir. Örneğin ahilik konusu kitapta var. Bizim burada da ahilik devam ediyor. Galiba 8. Sınıfta Kurtuluş savaşında bizim yöremizden bahsediliyor. Sosyal Bilgiler deyince aklıma savaşlar geliyor.*

Ö3: *Sosyal Bilgiler dersi zaten tarih konularını içeren bir derstir. Kültür ve Miras ünitesi ülkemizin tarihinden bahsetmektedir. Ancak yerel anlamda çok fazla konu işlenmemektedir. Bunun için bu ünitede bölgelerin yerel tarihinden bahsedilmesi gereklidir. Kısacası sosyal bilgiler benim için tarihtir.*

Ö4:*Tarihi eserlere bakılmalıdır. Müzelere gidilmelidir.*

Ö5: *Öğretmenimiz bizi çarşıdaki müzeye götürdü. Şerife Bacı Heykelinin önünde bize kel simit alıp Kurtuluş Savaşından bahsetti. Dersi böyle işleyebilirler. Sosyal bilgiler savaşları öğretir.*

Ö6: *Sosyal bilgiler dersinde yerel tarih ile ilgili çok fazla çalışma yapılmaktadır. Malazgirt Savaşı, İlk Çağ Uygarlıkları ya da Çevremizdeki Güzellikler gibi konular yerel tarihi açıklamaktadır. Sosyal bilgiler tarihi öğretir.*

Ö7: *Bölgemizin kültürünü, tarihini, tarihçesini, tarihi yerleri ve mekanlar hakkında bilgi verilmelidir. Ya da geziler düzenlenmelidir.*

Ö8: *Sosyal Bilgiler dersinde yerel tarihle ilgili yapılabilecek çalışmalar öğrencilere ödev verilebilir. Kartondan eser yapmaları istenebilir.*

Ö9: *Belli bir şehirde olan olayları yüzeysel bir şekilde anlatımı yapılıyor. Sosyal bilgiler dersi daha detaylı anlatılmalıdır. Benim için bu ders tarih sevgisidir.*

Ö10: *Konu da hangi tarih varsa o işlenir. İnsanların yaşayışları incelenir. Sosyal değerlere bakılır.*

Ö11: *Sosyal Bilgiler dersinde Kültür ve Miras ünitesinde tarihi konular yer alıyor. Örneğin Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıkları var. Bunları öğretirken İnebolu tarihi de anlatılabilir. Biz köyde yaşıyoruz sadece babamlar İnebolu'ya iniyor. Öğretmenlerimiz bizi de İnebolu'ya indirip gezdirebilir.*

Ö12: *Sosyal Bilgiler dersinde öncelikle öğretmenler yerel tarihi bilmelidir. Buranın tarihini bilmeden bize bir şey anlatamazlar. Öğrendikten sonra gezi düzenlemesi yapılabilir. Bilgi yarışması yapılabilir.*

Ö13: *Sosyal Bilgiler dersinde Kültür ve Miras ünitesinde bize proje ödevi verilmektedir. Örneğin herkes kendi köyünü araştırır. Böylelikle kendimizin tarihini biliriz. Benim için sosyal bilgiler dersi ödev demektir.*

3.2.4.1. Öğrencilerin Yerel Tarih Konularını Sosyal Bilgiler Dersi ile İlişkilendirilmesine Kategorik Analizi

Öğrencilerin yerel tarih ve değerler ile ilgili ilişkilendirmesine yönelik 11 farklı veri ortaya koymuştur. Verilerden yola çıkarak öğrencilerin en çok ilişkilendirdikleri kaynağının tarih olduğu görülmektedir (Tablo 11). Aşağıda bulunan Tablo 11`de öğrencilerin ilişkilendirdikleri kaynak türlerine yer verilmiştir.

Tablo 12: Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler ile İlgili İlişkilendirme Yaptığı Kaynak Türleri ve Kategorik Analizi

Öğrencilerin İlişkilendirdikleri	Kullanım Sıklığı
Örf ve Adet	1
Savaş	1
Tarih	1
Müze/Gezi	6
Ödev	1
Tarihi Eser	3

3.2.5. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değer Yönünden Sosyal Bilgiler Ders Kitapları ile İlgili Görüşleri

Ö1: *Bence sahiptir. Çok fazla olursa öğrenciler anlamakta zorluk çekebilir.*

Ö2: *Değildir. Yeteri kadar kültürümüze ait değerler aktarılmıyor. Çünkü ders saati az. Eğlenceli bir ders ama sürekli konu anlatılıyor.*

Ö3: *Orta seviyededir. Ülkemizin yerel tarihini anlatmaktadır. Ama bölgesel anlamda yeterli donanıma sahip değildir. Örneğin İnebolu İstiklal Madalyası olan tek ilçedir. Ancak bunu sadece burada yaşayan öğrenciler bilmektedir.*

Ö4: *Sahiptir. Çünkü fosiller, tarihi eserler, haritalar, tarihi mekanlar hep bu ders de öğrenilir. Yeterlidir. Ve eğlencelidir.*

Ö5: *Evet. Ders kitabında konularla alakalı örnekler vererek ülkemizin bazı bölgelerinin yerel tarihi hakkında bilgi veriyor. Örneğin 4.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Kurtuluş Savaşı'nda İnebolu' dan bahsediliyor. Orada Şerife Bacı'yı anlatıyor. Başarılı ve kapsamlı bir kitapdır.*

Ö6: *Yeterli değildir. Çünkü konuyu tam öğrenecekken arka sayfaya direk yeni konu oluyor. Ya da test veya hazırlık çalışması oluyor. Ayrıca ders saati de yetersiz. Tekrar etmeye vakit olmuyor. Kitaplar da konular az anlatılıyor. Merak uyandırıcı bilgiler yok. Yeterli bilgi yok.*

Ö7: *Devletin verdiği kitaplar bilgi çercevesinde yeterince yeterlidir. Çok detay bilgi olunca öğrenmemiz yavaşlıyor.*

Ö8: *Evet yeterlidir. Ama kendilerini biraz daha geliştirmeleri gerekir. Çünkü yerel tarihi öğrenmek biraz daha zor. Bazen farklı şeyler duyunca bize soruyorlar. Heyamola ne demek, göbel ne demek gibi.*

Ö9: *Hayır değil. Çoğu şeyi öğrencinin araştırması bekleniyor ama herkes araştırma yapmıyor. Kitaplar çok sıkıcı.*

Ö10: *Hayır değildir. Tarihsel olayların daha iyi anlaşılması için daha fazla yerel tarihe yer verilmelidir.*

Ö11: *Evet yeterlidir. Her şeyi resimle anlatıyorlar. Kitaplar çok güzel dergi gibi rengarenk. 4.sınıfta İnebolu hakkında birçok şey öğrendik. Sosyal Bilgiler kitabında İnebolu'nun tarihini anlatıyordu. Çok fazla tarihi öge var.*

Ö12: *Yeterli değildir. İnebolu hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Şu ana kadar ders kitaplarında İstiklal Madalyası hakkında bir bilgi bulamadım.*

Ö13: *Yeterli değildir. Çünkü çok az anlatıyor. Tarih konuları çok az bulunuyor. İnebolu tarihinden hiç bahsedilmiyor.*

3.2.5.1. Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yerel Tarih ve Değerlere Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Kategorik Analizi

Öğrencilerin ders kitaplarına yönelik görüşleri olumlu ve olumsuz olmak üzere 2 kategoride değerlendirilmektedir. Olumlu kategori (eğlenceli, başarılı ve kapsamlı, çok sayıda yerel tarih unsuru var) temalarından oluşmaktadır. Olumsuz kategori ise (ders saati az, kitap sayfaları yetersiz, yeterli bilgi yok, sıkıcı) temalarından oluşmaktadır (Tablo 15).

Tablo 13: Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yerel Tarih ve Değerlere Yönelik Kategoriler ve Temalar

Kategori	Temalar	Görüş Sayısı	*f*	Yüzde (%)
Olumlu	1.Eğlenceli 2.Başarılı ve kapsamlı 3.Yerel tarih unsurları var	5	5	38
Olumsuz	1.Ders saati az 2. Kitap sayfaları yetersiz 3. Sıkıcı	8	8	62
Toplam		13	13	100

Ders kitaplarına yönelik görüşler incelendiğinde %62 oranında olumsuz oranlı kategori ortaya çıkmıştır. Ders kitaplarına yönelik görüşlerde ders saati az, kitap sayfaları yetersiz, yeterli bilgi yok ve sıkıcı temaları sonucuna varılmıştır.

3.2.6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders Anlatımında Kullandığı Yöntem, Strateji ve Materyallere Yönelik Görüşleri

Ö1: *Öğretmen kendini geliştirir ve bu konularda araştırma yaparsa yeterlidir. Bizim öğretmenimiz dersi sadece anlatıyor. Herhangi bir etkinlik yapmıyor.*

Ö2: *Öğretmenden öğretmene değişir. Kendi öğretmenim için yeterli. Kültürümüze ait broşür ve afiş den yararlanıyor. Bizi müzeye götürüyor. Kendi ailesinden adetlerden örnek veriyor.*

Ö3: *Bizim bölgede öğretmenler genellikle bu çevreden gelmektedir. Dışarıdan gelen çok fazla öğretmen yoktur. Örneğin bizim öğretmenimiz Doğanyurt'ludur. Bundan dolayı bu bölgeye yeterince hakimdir. Bu bölgenin yerel tarih ve değerleri hakkında sürekli bilgi verir. Bizleri müzeye götürür. Tarihi eserleri incelitir. İstiklal Yolu'na gezi düzenler. Yani bize yerel tarihi yerinde öğretir.*

Ö4: *Yeterli değildir. Tek ders kitabından anlatım vardır. Bundan dolayı yeterli değildir. Haritalar, atlaslar ya da gezilerden yardım alınmalıdır. Öğretmenimiz sadece dersi anlatıyor. Başka bir etkinlik yapmıyor.*

Ö5: *Yeterlidir. Özellikle son dönemde sosyal medya kullanımı ile bilgiye kolay ulaşılması sağlanmıştır. Bundan dolayı öğretmenin bilgiye ulaşması kolaylaşmıştır.*

Öğretmenimiz ders de genellikle bize sorular sorar, bizde cevap veririz. Dersi böyle işleriz.

Ö6: *Kesinlikle yeterlidir. Çünkü kitaplar haricinde farklı konu anlatımları da vardır. Öğretmenlerde bu konuları güzelce anlatır. Öğretmenimiz konuları bize anlatır. Çok fazla ödev vermez.*

Ö7: *Ben öğretmenimden memnunum. Zaten genel anlamda bize her bilgiyi veriyor. Ama yerel tarihimizi çok bilmiyor. Şivemizi bilmiyor. Örneğin biz yaramazlık yapınca birbirimize göbel diyoruz. O ne demek diye soruyor. Bilmediğimiz kelimeleri bize araştırmamız için ödev veriyor.*

Ö8: *Sosyal bilgiler yerel tarih anlatımında yeterlidir. Fakat tarih öğretmeni olursa yerel tarihi daha iyi anlatabilir. Bence tarih konulu yerlerde tarih öğretmeni girmelidir. Bizim öğretmende iyi ama bizim buraları çok bilmiyor. Tarihi konular anlamadığımız zaman öğretmenimiz araştırma ödevi veriyor.*

Ö9: *Çoğu öğretmen kendi yerel tarihini biliyor. Tüm ülkenin yerel tarihini bilmesi mümkün değil. Fakat ben yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünüyorum. Malasef hepsi beceriye sahip değildir. Öğretmenimiz birçok konu için ödev veriyor.*

Ö10: *Evet yeterlidir. Bizim öğretmenimiz birçok konu ile ilgili tiyatro yaptırıyor. Gezi düzenliyor.*

Ö11: *Evet yeterlidir. Ancak biraz da gezdirerek anlatabilirler. Bizim öğretmenimiz bazen gezi yapıyor.*

Ö12: *Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda yeterli değildir. Toplumsal değerler zaten her yerde aynıdır. Ama tarih her yerde aynı değildir. Bundan dolayı herkes kendi memleketinde öğretmen olmalıdır. Öğretmenimiz tarihimizi bilmediği için bize ödev veriyor.*

Ö13: *Yeterli değildir. Herkes kendi memleketinin tarihini bilir. Ben Sinop'un tarihini bilmem. Sinop' da benim tarihimi bilmez. Bundan dolayı öğretmenler kendi tarihini bilir. Ama öğrenip bize de anlatabilir. Bizim öğretmenimiz dersi geneliikle dümdüz anlatıyor, bize hiç söz hakkı vermiyor.*

3.2.6.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ders Anlatımında Kullandığı Yöntem, Strateji ve Materyallere Yönelik Tekniklerin Analizi

Sosyal Bilgiler öğretmenleri değerler ve yerel tarih konularını anlatırken kullandıkları strateji, yöntem ve tekniklere yönelik 7 farklı veri ortaya koymuştur. Öğretmenlerin en çok kullandıkları öğretim stratejisinin sunuş yoluyla öğretim olduğu görülmektedir (Tablo 14). Öğretmenlerin en fazla kullandığı yöntem anlatım yöntemi olduğu tabloda belirtilmiştir (Tablo 14). Öğretmenlerin en çok kullandığı teknik ise araştırma ödevi olduğu görülmektedir (Tablo 14).

Tablo 14: Yerel Tarih Öğretiminde Kullanılan Strateji, Yöntem ve Tekniklere İlişkin Kategoriler, Görüşler, Görüş Sayısı, Toplam Görüş Sayısı ve Yüzdelik Değer

Kategoriler	Görüşler	Görüş Sayısı	Toplam Görüş Sayısı	Yüzde (%)
1.Yerel Tarih ve Değerlere Öğretiminde Kullanılan Stratejiler	1.Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisi	3	3	19
2.Yerel Tarih ve Değerlere Öğretiminde Kullanılan Yöntemler	1.Anlatım 2.Örnekleme	1 1	2	12
3.Yerel Tarih ve Değerlere Öğretiminde Kullanılan Teknikler	1.Araştırma Ödevi 2.Soru Cevap 3. Gezi 4. Drama	4 1 4 1	10	69

Öğrenciler öğretmenleri için tek görüş belirterek sunuş yoluyla öğretim stratejisini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Diğer stratejiler olan buluş yoluyla öğretim stratejisi ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejileri ile ilgili bir görüş belirtmemişlerdir. Bu bağlamda öğretmenler değerler ve yerel tarihi anlatırken

sadece bir öğrenim stratejisini kullanmaktadırlar. Bunun nedenini ise çoğunlukla sınıfların kalabalık olmasından kaynaklıdır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin %12 ile en çok kullandıkları yöntemin anlatım yöntemi olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin en çok anlatım yöntemini tercih etmesinin nedeni yerel tarih ve değerlerin öğretimine en uygun yöntemin anlatım yöntemi olduğunu düşünmeleridir. Örnekleme yöntemini ise verilerden yola çıkarak konuyla alakalı yerlerde kullanıp kalıcılığı sağlama ve öğrencilerin etkin katılımı sağlanmak amacıyla kullanılmış olabilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri yerel tarih ve değer öğretiminde en çok kullandıkları tekniğin araştırma ödevi olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise öğrencilerin önceden bilgi edinip derste konunun daha iyi kavranmasını sağlamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca bazı öğretmenler sınıflarının uygunluğu ölçüsünde drama tekniğini kullandıklarını belirtmişlerdir.

3.2.7. Yerel Tarih ve Değerler Aracığıyla Öğrencilere Kazandırabilecek Becerilere Yönelik Görüşleri

Ö1: *Geçmişi bilmek, geleceğe yön vermek için çok önemlidir. İnsanların kültürleri gelecek nesillere faydalı olabilir.*

Ö2: *Geçmişimi bilerek geleceğe kendimi yönlendirdim. Tarihimden ders alarak vatansever bir birey oldum.*

Ö3: *Geçmişimi bilerek kendimi geliştirdim. Önceden de yardımsever ve vatansever bir aileden geliyordum. Ama tarihimi öğrendikçe bu değerlere sıkı sıkı sarıldım. Özellikle Gazilerimizi daha sık ziyaret eder oldum. Ya da bu bölgede çok fazla Gazi torunu arkadaşım var. Onların hikayelerini dinledim. Vatanımın kıymetini daha iyi anladım. Ve daha farklı neler yapabilirim diye düşündüm.*

Ö4: *Bilgi sahibi olurum ve ona göre hareket ederim. Şehrimi tanıdım.*

Ö5: *Kendi öz kültür ve değerleri öğrenir ve bilirim. Değerlerin devamını nesillere aktarmada yardımcı olurum. Bu sayede büyüklerimi daha iyi anladım.*

Ö6: *Tarih dersleri öğrencilerin duygularına hitap etmektedir. Tarih derslerinde öğrencilere büyüklere saygı, yurt sevgisi, topluma karşı sorumluluklarını yerine getirme, milli değerlere bağlılık, hoşgörü, adil olma ve bağımsızlık gibi değerler öğretilebilir. Bu değerleri öğrenmek için araştırma yaparım.*

Ö7:*Kültürel bilgim arttı. Çevreme bakışım değişti. Özellikle tarihi eserlere artık zarar vermemeye çalışıyorum. Küçükken camide güneş saati vardı. Onun üstünde top sektirme yapardım. Onun için şimdi çok üzgünüm. Artık korunaklı yerde zaten ama ben ona zarar vermiyorum.*

Ö8: *Örneğin İstiklal Yolu'na saygı gösteriyorum. Aileme önem veriyorum. Ailemin tarihini biliyorum. Müzedeki eserlere zarar vermiyorum.*

Ö9: *Araştırma ruhu kazandım. Daha çok araştırma yapıyorum.*

Ö10: *Genel bilgiler dışında özel bilgiler öğrendim. Farklı konuları farklı bakışlar geliştirdim.*

Ö11: *Aileme daha çok önem veriyorum. Büyüklerime saygılı davranıyorum. Vatanımı seviyorum. Öğretmenimi dinliyorum. Ödevlerimi düzenli yapıyorum. Hayvancılık önemli bir meslekmiş bundan dolayı meslek sahibi olmaya çalışıyorum.*

Ö12: *Daha yardımsever ve vatansever oldum. Çünkü dedelerimiz buralar için çok savaşmış bundan dolayı kıymetini bilmek gerekir. Ülkemizin zor kazanıldığını öğrendim.*

Ö13: *Daha yardımsever oldum. Örneğin ailemin tarihini öğrendim. Aileme daha çok önem verdim. Bütçe yapmayı öğrendim. Bütçemi ona göre harcadım. Çevremdeki sosyal ve ekonomik olayları öğrendim.*

3.2.7.1. Yerel Tarih ve Değerler Aracığıyla Öğrencilere Kazandırabilecek Becerilere Yönelik Görüşlerin Kategorik Analizi

Öğrencilere değerler ve yerel tarih aracığıyla birçok beceri kazandırılmaktadır. Toplam 8 farklı veri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin en çok kullandıkları beceri zaman ve kronoloji algılama olduğu görülmektedir (Tablo 15).

Tablo 15: Öğrencilerin Yerel Tarihe ve Değerler İle Aktarılan Becerilerin Kategoriler

Beceriler	**Kullanım Sıklığı**
Zaman ve kronoloji algılama	4
Yenilikçi düşünme	2
Problem çözme	1
Mekanı algılama	3
İletişim	1
Araştırma	2
Çevre Okuryazarlığı	2
Finansal Okuryazarlık	1

3.2.8. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler Hakkında Kırılma Noktası Olarak Gördüğü Olaylara İlişkin Bulgular

Ö1: *Evet biliyorum Kurtuluş Savaşında halkımızın mücadelesi vatanseverliği benim için kırılma noktasıdır.*

Ö2: *Evet biliyorum. Tabi ki Kurtuluş savası. Çünkü çok katkı verdi. Çok şehit verdik hatta benim dedemler bile orada gazi şehit olmuş. İstiklal Madalyası ise bizim gurur kaynağımızdır.*

Ö3: *Evet biliyorum. Tarih sürecinde kırılma noktamız tabi ki de Kurtuluş Savaşıdır. Cepheye giden genç, yaşlı, çocuk kısacası her yaştan insan nasıl bir ruh ile gitmiş gerçekten anlamak çok zor. Onları çok takdir ediyorum.*

Ö4: *Evet. Kurtuluş Savaşı kırılma noktasıdır.Çünkü bizim için önemli bir savaştır.*

Ö5: *Biliyorum. Kurtuluş Savaşıdır. Cumhuriyetin ilanıdır.*

Ö6: *Kurtuluş Savaşıdır ve Şerife Bacı'nın hikayesidir.*

Ö7: *Çok fazla bilgim yok ama öğreneceğim. Sadece Kurtuluş Savaşı bizim kırılma noktamız onu biliyorum.*

Ö8:*Evet biliyorum. Kırılma noktası denk kayıkları ile silah taşınmadır. İnebolulu Denizciler olmasa İsitklal Savaşı kazanılamazdı.*

Ö9: *Genel olarak biliyorum ama öğrenmem zaman alacak. Kurtuluş savaşı tabi ki.*

Ö10: *Evet. Milli Mücadele dönemi kırılma noktasıdır.*

Ö11: *Evet biliyorum. Kurtuluş Savaşı ve Şapka Kanunu bizim için önemlidir. Bizim köyde herkes şapka takar.*

Ö12: *Evet kesinlikle Kurtuluş Savaşı'dır. Orada yaşanan o kadar çok olay vardır ki hepsi bizi etkilemiştir.*

Ö13: *Evet biliyorum. Kırılma noktası tabiki de Kurtuluş Savaşı'dır. Bu savaş nedeni ile birçok köy erkeksiz kalmıştır. Hatta burada Ersizler köyü vardır. Çok acı çekmişlerdir.*

3.2.8.1. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler Hakkında Kırılma Noktası Olarak Gördüğü Olaylara İlişkin Bulgulara Yönelik Kategorik Analizi

Öğrenciler değerler ve yerel tarihe göre şehrinin kırılma noktası olarak en çok Kurtuluş Savaşı'nı görmektedir (Tablo 16). Kastamonu şehri Kurtuluş Savaşı ve Milli Mücadele döneminde önemli rol oynamıştır. Verilen cevapların sıklığı bu yöndedir.

Tablo 16: Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerler Hakkında Kırılma Noktası Olarak Gördüğü Olaylara İlişkin Bulgulara Yönelik Kategorik Analizi

Tarihi Olay	**Kullanım Sıklığı**
Kurtuluş Savaşı	13
Milli Mücadele Dönemi	3
İstiklal Madalyası	1
Cumhuriyet İlanı	1
Şerife Bacı	1
İnebolu Denizcileri	1
Şapka Kanunu	1

3.2.9. Öğrencilerin İnebolu Yerel Tarihinin Öğretiminde İsteklerine Yönelik Bulgular

Ö1: *Cephaneyi nasıl taşıdılar. Bu kadar zorluğa nasıl dayandılar merak ediyorum.*

Ö2: *Toplantıların nasıl yapıldığını merak ediyorum. Eşyaların hangi yol ve yöntemlerle taşındığını merak ediyorum. Ve yapılan fedakarlıkları merak ediyorum.*

Ö3: *Özellikle o eşyaları oraya nasıl taşıdılar öğretilsin isterim. Hatta bunu İsitiklal Yolu'nu gezdirerek yapsınlar isterim.*

Ö4: *Merak etmiyorum.*

Ö5: *Hangi tür silahların geldiği ve bu silahların hangi birliklere göderildiği ve bu birliklerin Kurtuluş Savaşı'ndaki önemini bize öğretilsin isterim.*

Ö6: *Milli Mücadele ile ilgili her şeyi öğretmeleri lazım çünkü ülke nasıl zor bir dönemden geçmiş bilmek gerek. Bilmezsek vatanın kıymetini bilmeyiz. Özellikle nasıl cephane taşıdılar.*

Ö7: *Açıkçası her şeyi öğrenmek isterim. Çünkü bizim için önemli insanlar bu tarihi öğrenmek için buraya kampa bile geliyor. Her sene yürüyüşler oluyor. Bu yürüyüşler neden var merak ediyorum. Öğretilsin isterim. Hatta sınıfça katılmak isterim.*

Ö8: *İstiklal Yolu niye var. Şapka devrimi sonrası neler oldu. Dedem uyurken bile şapka takıyor. Neden diyince öğretmenin öğretir diyor. Bunu öğrenmek isterim.*

Ö9: *Öğretmenimiz de bahsettiği gibi İstiklal Savaşı ve İstiklal Yolu.*

Ö10: *Olayların iç yüzünü öğrenmek isterdim. Milli Mücadele de öne çıkan insanların hayat hikayeleri öğretilsin isterdim.*

Ö11: *Neden İnebolu'dan eşyalar savaş yerine gitmiştir. Şerife Bacı kimdir daha detaylı anlatırsın isterim.*

Ö12: *Nasıl savaşı kazandık, neler yaşadık öğrenmek isterim.*

Ö13: *Neden tarihimizde bu kadar çok savaş var. Milli Mücadele neden oldu. Neden kadınlarda savaştı bunlar öğretilsin isterim.*

3.2.9.1. Öğrencilerin İnebolu Yerel Tarihinin Öğretiminde İsteklerine Yönelik Bulgulara Göre Kategorik Analiz

Öğrenciler İnebolu yerel tarihinin öğrenirken en çok Cephanenin nasıl taşımdığı (5), Kurtuluş Savaşı'nın neden olduğu (4) ve İstiklal Yolu'nun nasıl oluştuğunu(4) öğrenmek istemişlerdir (Tablo 17). Bir öğrenci olumsuz cevap vermiştir. 12 öğrenci ise olumlu yönde cevap vermiştir.

Tablo 17: Öğrencilerin İnebolu Yerel Tarihinin Öğretiminde İsteklerine Yönelik Bulgulara Göre Kategorik Analiz

İstekler	**Kullanım Sıklığı**
Kurtuluş Savaşı neden oldu?	4
Cephaneyi nasıl taşıdılar?	5
İstiklal Yolu nasıl oluştu?	4
Toplantılar nasıl yapıldı?	1
Şerife Bacı kimdir?	2
Şapka Kanunu niye yapıldı?	1
Merak etmiyorum.	1

3.2.10. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerlerin Öğretimine Yönelik Beklenti ve Görüşleri

Ö1: *Sosyal Bilgiler öğretmeni vatansever biri olmalı. Değerlere önem vermeli, sevgiyle ve özveri ile konuları anlatmalıdır. Müze gezileri ile ders anlatılmalıdır.*

Ö2: *Her şey olması gerektiği gibi. Ancak ders kitapları biraz daha renkli olabilir.*

Ö3: *Sosyal Bilgiler Öğretmenleri göreve başlamadan önce gideceği bölgenin yerel tarihini, değerini, konuşma ve yaşam tarzını öğrenmelidir. Bir bölgenin iklimi bile insani etkiler. Örneğin burası kışları soğuk ve yağmurludur. Bundan dolayı sürekli bir telaş hali vardır. Bu durum insanları çalışkan olmaya zorlamıştır. Bundan dolayı dolayı Sosyal Bilgiler Öğretmenleri'de çalışkan olmalıdır. Derslerde video ve kitapçık ile anlatılmalıdır.*

Ö4: *Sosyal bilgiler ders de biraz daha sosyal olmalıdır. Araştırmacı olmalıdır. Eğer onlar araştırma yaparsa bize daha çok katkı sunarlar. Ders de araştırılan konular hakkında materyal hazırlanmalıdır.*

Ö5: *Görsel ve işitsel malzemeleri daha fazla ve aktif kullanılmasını isterim. Müze ve önemli tarihi yerlerde dersin işlenilmesini isterim.*

Ö6: *Beklenti ve önerim yoktur. Zaten açıkladım. Biraz daha güzel olabilir. Yerel tarih ile ilgili filmler izliyebiliriz.*

Ö7: *Şehrimin yerel tarihi bana daha detaylı anlatılsın isterim. Slayt, etkinlik, gezi yapılsın isterim.*

Ö8:*Daha düzenli ders anlatsınlar. Ders süresi kısa. Bence ders süresi uzasın. Matematik dersi çok uzun ama sosyal dersi çok kısa. Ders kitabı yetersiz bunun için ek dergi veya kitap verilebilir.*

Ö9: *Çok daha fazla görsel kullanılsın isterim. Video ve slayt ile ders anlatılsın.*

Ö10: *Yerel tarih daha ilgi çekici ve merak uyandırıcı hale geliyor. Bu da ben de araştırma azmi sağlıyor. Yerel olarak tarihimin önemini anlıyorum. Geziler yaparak bu yerleri daha iyi öğrenebiliriz.*

Ö11: *Tek beklentim bizi geziye götürsünler. İnebolu'nun güzel tarihini diğer öğrencilere de anlatsınlar.*

Ö12: *Bence yerel tarihe daha fazla önem verilmelidir. Önce kendi çevremizi öğrenmek öğrenmemizi kolaylaştırır. Bundan dolayı müze ve geziler yapılmalıdır.*

Ö13: *Tarih bilgisi bizim için önemlidir. Bundan dolayı kitaplarda daha fazla verilmelidir. Ya da yardımcı kitap verilmelidir.*

3.2.10.1. Öğrencilerin Yerel Tarih ve Değerlerin Öğretimine Yönelik Beklenti ve Görüşlerinin Kategorik Analizi

Öğrenciler yerel tarih ve değerler öğretimine yönelik beklenti ve önerilerine yönelik 13 farklı öğrenci 18 farklı veri ortaya koymuştur. Öğrencilerin en çok ifade ettiği beklenti ve öneriler; tarihi alan gezileri, kitap/kitapçıklarla desteklenmeli ve müze gezileri olduğu görülmektedir (Tablo 19). Yerel tarih ve değerler öğretimine yönelik beklenti ve öneriler kategorilere ayrılarak incelendiğinde; etkinliklere yönelik, materyallere yönelik beklentiler olmak üzere 2 ayrı başlık halinde incelenmiştir.

Tablo 18: Yerel Tarih ve Değerlerin Öğretimine Yönelik Beklenti ve Önerilere İlişkin Kategoriler, Görüşler, Görüş Sayısı, Toplam Görüş Sayısı ve Yüzdelik Değer

Kategoriler	Görüşler	Görüş Sayısı	Toplam Görüş Sayısı	Yüzde (%)
1.Etkinliklere Yönelik Beklenti ve Öneriler	1.Tarihi alan gezileri 2. Müze gezileri 3.İlgili fimler	5 3 1	9	50
2.Materyallere Yönelik Beklenti ve Öneriler	1.Ayrı bir kitap/kitapçık verilmeli 2. Slaytlar ile desteklenmeli 3.Videolarla desteklenmeli 4.Kitaplar daha renkli kağıda basılabilir 5.Materyallerin zenginleşmesi gerek	3 2 2 1 1	9	50
Toplam		18	18	100

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma sosyal bilgiler dersinde değerler ve yerel tarih öğretiminin gerekliliğini vurgulamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma Kastamonu ilinin İnebolu ilçesinde uygulanmıştır. Araştırmaya veri sağlamak amacıyla anket formu ve görüşme formu uygulanmıştır. Katılımcılar gönüllülük esasına bağlı olarak katkı sağlamıştır.

Tarihine, dilini ve kültürünü savunan ve sahip çıkan, bilgi yönünden çağımızın donanımlarını kazanmış, gelişime ve değişime açık olmakla birlikte kültürel değerlerini koruyabilen bireylere sahip olmak toplum için en büyük hazinelerden biridir (Şeker, 2020).

Değerler evlerde ve okullarda örtük bir şekilde ya da dolaylı ve doğrudan olmak üzere değerler aktarılmalıdır. Örtük program da en önemli faktör öğretmen davranışlarıdır. Öğretmen her davranışı, konuşması ve duruşu ile öğrenciye rol model olmalıdır. Değerlere uygun hareket etmelidir. Bu nedenler bu örtük program resmi programa uygun şekilde düzenlenmelidir. Bundan dolayı okul, okul müdürü ve öğretmenler bu değerler ile çelişmemelidir.

Sosyal Bilgiler dersini etkili bir şekilde işlerken toplumsal etik konularına da önem vermektedir. Bu ders toplumda duyarlılık açısından çeşitli sorunlar üzerinde konuşur ve bu konuları işler. Bundan dolayı dersi anlamlı bir şekilde işlemek için değerleri derslerinde konu alır. Sosyal bilgiler dersi ile birey değerlerini bilen etkili bir yurttaş olur. Bundan dolayı bilgiyi ezberlemek yerine birçok değerle bağlanmış bir şekilde gerçek hayatta kullanabilecek beceri, inanç ve tutumları öğrenirler.

Sosyal Bilgiler konuları genel olarak bütünleştirilmiştir. Bu ders öğrencilere vatandaşlık eğitimi sağlar ve sosyal anlamda destek olur, onlara sosyal yaşam problemlerini sunar.

Kastamonu'nun tarihine baktığımız zaman birçok Türk devletinin önemli kazalarından birinin olduğunu görmekteyiz. Bu nedenle yerel tarihi çok geniş ve

kapsamlıdır. Bundan dolayı Kastamonu Anadolu'nun kültür ve ticaret merkezlerinden biridir. Her devletten farklı farklı değerler ve kültürler aktarılmıştır. Bunun neticesinde değerleri gelişmiştir. Osmanlı Döneminde önemli bir ticaret yolu haline gelen İnebolu-Kastamonu-Ankara yolu özellikle Milli Mücadele Döneminde önemli bir yol olmuştur. Milli Mücadele Döneminde "İstiklal Yolu " Mücadelenin can damarı olmuştur. İnebolu'dan Ankara'ya yapılan ikmal faaliyetlerinde kadın, çocuk, yaşlı herkes yardım etmiştir.

Genel olarak Milli Mücadele dönemi ile ilgili yapılan bu çalışmalar zafer ile sonuçlanmıştır. İnebolu bir kültür ve değer hazinesine dönüşmüştür. Makale kapsamında Milli Eğitime bağlı okullardaki öğrenciler ile görüşmeler yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre bölge öğrencilerinin yerel tarih ve değerlere belli bir seviyede algıladığı sonucuna varılmıştır. Ancak müfredatta yerel tarih ve değer konuları tam olarak verilmediği için bazı konular öğrencilerde eksik kalmaktadır.

Kastamonu İnebolu tarihi ve kültürü açısından tam manasıyla bir zenginlikler denizidir. Yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, İnebolu'da yaşayan öğrenciler yaşadıkları yer hakkında pek fazla bilgiye sahip olmadıklarıdır. Milli Mücadele ve savaşlar ile ilgili olarak kişi, mekan ve olayları sadece isim olarak bildikleri anlaşılmaktadır. Bu da bize sosyal bilgiler derslerinin güncel hayattan ve yerel tarihten uzak bir şekilde işlendiğini göstermektedir. Öğrencilerin yöre hakkında bildiklerinin sadece mekan isimlerinden yapmış oldukları gezilerden anladıkları görülmüştür. Şimdiye kadar yapılmış olan araştırmaların bu zenginlikleri tam manasıyla ifade edemedikleri tespit edilmiştir. Bu da müfredatın yerel tarih eğitimi bakımından eksik olduğunun göstergesidir. 2005 ve 2017 değerler tablosu bu eksikliği destekler biçimdedir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yazılan kitaplarda yerel tarih konusu müfredatta pek yer verilmemiştir.

Yerel sosyal bilgiler öğretiminde amaçlanan öğrencilere çeşitli beceri ve değerleri kazandırmaktır. Sosyal katılım, etkin vatandaşlık, zamanı anlama gibi beceriler temel becerilerdir. Öğrenciler yerel tarih ve değerlere ne derece algılarsa günlük hayatta karşılaştığı problemlerin çözüm yollarını daha hızlı üretebilmektedir. Değerleri ve yerel tarihini bilen öğrenciler gerçek hayata daha sağlam bağlanacaktır. Tarih bilinci, geçmişin yorumu ile bugünün kavranması ve geleceğin beklentileri arasında bağlantı

kurmaksa, yerel tarih araştırmalarının, eğitiminin ve yayımcılığının bu bütünlük içinde çok önemli bir rolü bulunmaktadır (Silier, 2002, s.11).

Yerel Tarih ve Değerler konuları incelendiğinde Sosyal Bilgiler Öğretim Müfredat Programında en çok "Kültür ve Miras" ve "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanlarında yer verilmiştir. Kültür ve Miras öğrenme alanında öğrenciler yerel tarih, kültürel miras, kültür ve yerel değerlerin düzenlediği bir yapıyı öğrenmektedir. Türk kültürünü oluşturan temel ögelerden hareketle kültürün korunması ve geliştirilmesini sağlayacak bir millî bilincin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Böylece öğrenciler kültürel ögelerin, bir toplumu diğer toplumlardan ayıran özellikler olduğunu kavraması beklenmektedir. Bunun yanında kültürümüzün dünya kültürel mirasının renklenmesi ve zenginleşmesinde katkı verdiği öğretilir. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanında insan yaşamı için gerekli mekânsal temel bilgi, beceri ve değerleri öğrencilere kazandırmayı amaçlamaktadır. Temeli coğrafya odaklıdır. İnsanın çevresi ve etkileşimini tanımak, bu konuda çeşitli beceri ve değerleri kullanarak bu etkileşimin neden ve sonuçlarını anlamak ve geleceğe yönelik bireysel ya da toplumsal bakış açısı kazandırabilmek amaçlanmaktadır.

Yerel tarihin en önemli işlevi, bireyin hafızasını genişletmek, güncel olayları kavramak, toplumsal, siyasal ve ekonomik genellemeleri kesinleştirmek ya da akılcı politikaların uygulanmasını sağlamaktır. Ama bütün bunların dışında, yerel tarihin en önemli özelliğini manevi çekiciliği oluşturmaktadır. Kişinin kendi hayatını açıkça ve doğrudan etkileyen bir geçmiş hakkında bilgi edinmesinin duygusal katkısını başka hiçbir tarihsel araştırma biçimi sağlayamaz (Kyvig & Myron, 2000, s.7-9; Akt. Tugay, 2004, s.5-6).

Yerel tarih kendine özgü özelliklerin ortaya çıkmasıdır. Bu kimi zaman ailemizin, köyümüzün ya da şehrimizin tarihi olabilmektir. Öğrenciye yaşadığı yerin tarihini ve kültürünü anlatmak ise Sosyal Bilgiler Eğitimi ile olmaktadır. Bundan dolayı Sosyal Bilgiler Müfredatında yerel tarih ve değer konularına daha fazla önem verilmesi gereklidir. Bu noktada sosyal bilgiler dersinde yerel ögeler eğitim ve öğretim süresinde mutlaka verilmelidir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara baktığımızda öğrencilerin İnebolu ilçesinin yerel tarihi hakkında kısmen bilgi sahibi oldukları, ancak ders boyutunda yerel tarih öğretim yapabilecek düzeyde olmadıkları görülmektedir. Bunun nedeni ise yerel

tarih ögelerinin okullarda çok fazla işlenmemesidir. Anket verilerine göre araştırmaya katılan öğrencileri 70'i (%53.85) erkek, 60'ı (%46.15) kızdır. Yaş aralığına göre öğrencilerin 53'ü (40.77), 11-12, 40'ı (30.76), 12-13, 37'si (28.46), 13-14 yaş arasındadır. Ankete verilen cevap ortalamalarına göre 11-12 yaş grubu öğrencilerin minimum ortalaması 1,47, maksimum puanı 5,00 çıkmıştır. Başka bir değişle öğrenciler Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama da yetersiz seviyede iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkmıştır. 12-13 yaş grubu öğrencilerin ise minimum puanı 3.00, maksimum puanı ise 5.00 çıkmıştır. Bu yaş grubu öğrenciler ise genel anlamda Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama da kararsız iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkmıştır. 13-14 yaş grubu öğrencilerin ise minimum puanı 1,80, maksimum puanı 5,00 çıkmıştır. Bu yaş grubu öğrencilerin bazıları Sosyal ve Kültürel değerleri algılamada yetersiz seviyede iken bazı öğrencilerin ise algılama oranı üst seviyede çıkmıştır.

Görüşme formu verilerine göre İnebolu'nun yerel tarihi diyince en sık verilen cevap Kurtuluş Savaşı/Milli Mücadele ve Şerife Bacı' dır. İnebolu'nun sosyal ve kültürel değerleri deyince en sık verilen cevap yardımlaşmadır. Yardımlaşma Anadolu kültünün temel yapısıdır. Öğrencilerin yerel tarih ve değerler ile ilgili araştırma yaptıkları kaynaklara yönelik öğrencilerin en çok kullandığı araştırma kaynağının internet olduğu görülmektedir. Ayrıca 1 öğrenci yerel tarih ve değerler hakkında araştırma yapmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin yerel tarih ve değerler ile ilgili ilişkilendirmesine yönelik kaynağının tarih olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ders kitaplarına yönelik görüşleri olumlu ve olumsuz olmak üzere 2 kategoride değerlendirilmektedir. Olumlu kategori (eğlenceli, başarılı ve kapsamlı, çok sayıda yerel tarih unsuru var) temalarından oluşmaktadır. Olumsuz kategori ise (ders saati az, kitap sayfaları yetersiz, yeterli bilgi yok, sıkıcı) temalarından oluşmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri değerler ve yerel tarih konularını anlatırken kullandıkları strateji, yöntem ve tekniklere yönelik 7 farklı veri ortaya koymuştur. Öğretmenlerin en çok kullandıkları öğretim stratejisinin sunuş yoluyla öğretim olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin en fazla kullandığı yöntem anlatım yöntemi olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin en çok kullandığı teknik ise araştırma ödevi olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin çoğu farklı şehirlerden geldiği için bu bölgenin tarihine de hakim değildir. Bu bağlamda yerel tarih ve değerlerin daha fazla

aktarılması için müfredat-öğretmen-öğrenci iş birliği içinde olmalıdır. Ayrıca eğitim ve öğretim süreçleri de istekli ve aktif geçmelidir.

Öğrencilere değerler ve yerel tarih aracığıyla birçok beceri kazandırılmaktadır. Öğrencilerin en çok kullandıkları beceri zaman ve kronoloji algılama olduğu görülmektedir. Öğrenciler değerler ve yerel tarihe göre şehrinin kırılma noktası olarak en çok Kurtuluş Savaşı'nı görmektedir. Kastamonu şehri Kurtuluş Savaşı ve Milli Mücadele döneminde önemli rol oynamıştır. Verilen cevapların sıklığı bu yöndedir.

Öğrenciler İnebolu yerel tarihinin öğrenirken en çok Cephanenin nasıl taşındığı, Kurtuluş Savaşı'nın neden olduğu ve İstiklal Yolu'nun nasıl oluştuğunu öğrenmek istemişlerdir. Bir öğrenci olumsuz cevap vermiştir. 12 öğrenci ise olumlu yönde cevap vermiştir.

Öğrenciler yerel tarih ve değerler öğretimine yönelik beklenti ve önerilerine yönelik 13 farklı öğrenci 18 farklı veri ortaya koymuştur. Öğrencilerin en çok ifade ettiği beklenti ve öneriler; tarihi alan gezileri, kitap/kitapçıklarla desteklenmeli ve müze gezileri olduğu görülmektedir.

Bu kapsamda Sosyal Bilgiler dersinde değerler ve yerel tarih ile ilgili çalışmalar yapılabilir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri yerel tarihe ilişkin etkinlikler ve çalışmalar yaptırabilir. Belli başlı tarihi olaylar dışında kalan yerel tarih konularını öğretebilmek için bu konular programda yer alan konulara entegre edilebilir. Yerel tarihe ve değerlere ilişkin sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler yapılabilir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri, değerler ve yerel tarihe yönelik araştırma yapmaya yönlendirebilir. Öğretmen ve öğrencilerin yerel tarihe yönelik bilgi birikimini artırmak amacıyla müze ve tarihi mekanlara geziler düzenlenebilir. Her şehrin kendine özgü yerel tarihini anlatması için müfredat değişikliği yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Açıksöz, H. (1933). *İstiklal Harbinde Kastamonu.* Kastamonu Vilayet Matbası.

Aslan, E. (2000). Yerel tarihin tanımı, gelişimi ve değeri, Tarih yazımında yeni yaklaşımlar: Küreselleşme ve yerelleşme, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Başgöz İlhan (1986), "Mânilerimiz", Folklor Yazıları, İstanbul: Adam Yayınları, s. 225-228.

Boratav Pertev Naili (2000), 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı, İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Creswell, John W. 2017. Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş. çev. Mustafa Sözbilir. 1. bs. Ankara: Pegem Akademi.

Creswell, John W., Vicki L. Plano Clark. 2014. Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi. çev. Yüksel Dede, Selçuk Beşir Demir. 2. Baskıdan Çeviri. Ankara: Anı Yayıncılık

Danacıoğlu, E. (2001). Geçmişin izleri, yanı başımızdaki Tarih için bir kılavuz, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

_____. (2001). *Geçmişin izleri.* Tarih Yurt Vakfı Yayınları.

David E. Kyvig ve Myron A.Marty. (2018). *Yanıbaşımızdaki Tarih.* Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Demircioğlu, D. H. (2004). Tarih ve Coğrafya öğretmenlerinin Sosyal Bilimler öğretiminin amaçlarına yönelik görüşleri (Doğu Karadeniz Bölgesi örneği), *Bilig Dergisi,* (31), 71-84.

_____. (2005). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar,* Anı Yayıncılık.

Doğanay, H.(2002), *Coğrafya Öğretim Yöntemleri.* Aktif Yayınevi.

_____. (2002), *Ekonomik Coğrafya 1: Doğal Kaynaklar.* Aktif Yayınevi.

Ekşi, Halil. Katılmış, Ahmet. (2020).*Karakter ve Değerler Eğitimi.* Nobel Akademi Yayınları.

Elçin Şükrü (2004), Halk Edebiyatına Giriş, Ankara: Akçağ Yayınları.

_____. (2013), Halk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yayınları, Ankara.

Erden, A., (1998), Anadolu Giysi Kültürü, Ankara Dumat Ofset: 363. 2.

Erdoğdu, E., (1993), Kastamonu Folkloru 2. Ankara: Yıldız Matbaacılık: 265.

Fakazlı, M.S. (2006). *9 Haziran'dan Bugüne İnebolu.* Yerel İnebolu Ofset.

Güleç, Hamdi. (2002), Halk Edebiyatı, Çizgi Kitabevi, Konya.

Gökoğlu, A. (1962).“Kastamonu Çorbaları”, Türk Etnografya Dergisi, Sayı:5, 23-34.

Gültekin, G., Akpınar, M. Nohutçu, M., Özerdoğan, P. & Aygün, S. (2018). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı 7. Milli Eğitim Bakanlığı Kitapları.

İlknur, Ş., Muharrem, A., “Geleneksel Kastamonu Mutfağı ve Kültürü, Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi”, ss.31-56, 2014.

Kaya, Doğan. (2004), Anonim Halk Şiiri, Akçağ Yayınları, Ankara.

Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (32. Baskı).* Nobel Akademi.

_____. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (28. Baskı).* Nobel Akademi.

Kastamonu Gezilecek Yerler. [12.01.2021] https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kastamonu/kulturatlasi/yoresel

Katılmış, Ahmet. (2019). “Values Education as Perceived by Social Studies Teachers in Objective and Practice Dimensions*”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,(24),* 17-24.

Katılmış, Ahmet. Ekşi, Halil. Öztürk, Cemil. (2019). “Efficiency of Social Studies Integrated Character Education Program”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 11(2),* 854-859.

Keskin, Yusuf. Horzum, Mehmet Barış. (2016). *Sosyal bilgiler dersinde kullanılan öğretim strateji, yöntem ve teknikleri. Sosyal bilgiler eğitimi*. Pegem Akademi: 723-740.

Kıral, B.(2020). Nitel Bir Veri Analizi Olarak Doküman Analizi. S*osyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S:15.*

Kurtuluşa Giden Yolda İnebolu Kent Müzesi [26.08.2021] http://www.inebolu.bel.tr/default.asp

May, P. (1974). *Why teach history.* University of London Press.

Milli Eğitim Bakanlığı.(02.03.2019). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6, ve 7. Sınıflar.

Oğuz, Öcal vd.(2015), Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara.

Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü.* Milli Eğitim Basımevi.

Özoğlu, S. Ç. (1992). Davranış bilimlerinde anket: Bilgi toplama aracının geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 25 (2),* 321-39.

Safran, M. (2006). *Avrupa Birliğinin Tarih öğretimine ilişkin önerilerinin bilimsel temelleri ve sınırlılıkları, Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler.* Gazi Kitapevi.

Şahin, E. (2018). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı 5. Anadol.

Şahingöz, M. (1995). Millî Mücadele Esnasında Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Yapılan Millî Birlik ve Beraberlik Mitingleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 11*(32), 417-432.

_____. (1989). Milli Mücadele'de Kastamonu. *Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu-Tebliğler, Ayyıldız Matbaası. (133-143).*

Şeker, Mustafa. (2020). *Mutlu ve Başarılı İnsanlar Yetiştirmek İçin Değer Sizseniz Değer Sizsiniz.* Babıali Kültür Yayıncılığı.

Silier, O. (2002). *Tarih eğitimine eleştirel yaklaşımlar.* Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı [13.01.2021] https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf

Tay, Bayram. 2017. 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Eğitim Programının Karşılaştırması. *IJOESS. c. 8 s*. 27: 475.

Tay, Bayram. Öcal, Adem. 2011. *Sosyal Bilgiler Öğretimi.* İstanbul. Ankara.

Tugay, B. (2004). *Tarih eğitiminde yerel Tarih araştırmalarının yeri: Fethiye örneği, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi],* Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tunalı Butgel, Selen, Ömer Gözü, Göktuğ Özen. (2016). Nitel Ve Nicel Araştırma Yöntemlerinin Bir Arada Kullanılması "Karma Araştırma Yöntemi". Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi. c. 24 s. 2 : 106-112.

Turan, Refik. Ulusoy, Kadir. 2019. *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi.* İstanbul. Ankara.

Yıldırım, S. (2016). Milli Mücadele'de Kastamonu ve Sosyal Bilgiler Dersinde

Kastamonu'nun Yakın Tarihinin Verilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri [Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı, Bolu.

Yılmaz, F. G., Bayraktar, H., Özden, M. K., Akpınar, M. & Evin, Ö. (2018). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı 6. MEB Kitapları.

Zengingönül N., Çivitci Ş., Ağaç S.,(2003)."Kastamonu ili Nasrullah Camii Kalemişi Süslemelerinin Giyim Tasarımında Kullanılmasına ilişkin Bir Çalışma"409-419, Ankara II Kastamonu Kültür Sempozyumu 18-20 Eylül

EKLER

Ek-1

Sosyal ve Kültürel Değerleri Algılama Anketi

Bu anket yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamak için kullanılacaktır. Araştırma ortaokul öğrencilerinin Anadolu'daki değerlere günümüzde hakim olma oranını tespit amaçlamaktadır. Ankete vereceğiniz samimi cevaplar, araştırmanın başarıya ulaşmasını sağlayacaktır. Ankette adınız talep edilmeyecektir. Verdiğiniz cevaplar akademik amaçla kullanılacaktır. Bunun dışında hiçbir kurum/kuruluş ile paylaşılmayacaktır. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederiz

Melike Nur ÖZBEK GÜL Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz:
   - Erkek
   - Kadın
   -
2. Yaşınız: ( )11-12 ( )12-13 ( )13-14
3.

Aşağıda yer alan ifadelerdeki davranışları ne kadar sıklıkla yerine getiriyorsanız, ilgili madde karşısında yer alan seçeneğe (X) işareti koyarak belirtiniz. **LÜTFEN BOŞ MADDE BIRAKMAYINIZ.**	**Kesinlikle Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum**	**Katılıyorum**	**Katılıyorum**
1. Geçmişte şehrimiz de olan tarihi olayları biliyorum.					
2. Şehrimizde olan savaşları biliyorum.					
3. Geçmişte yaşayan ilim ve kültür ehli şahsiyetler hakkında bilgiyi biliyorum.					
4. Geçmişte şehrimizden çıkan devlet adamlarını biliyorum.					
5. Şehrimizi konu olan destan, efsane ve masallara biliyorum.					
6. Yöremize ait yemekleri severim.					
7. Yöremize ait yemekleri bilirim ve yaparım.					
8. Yöremize ait yemekleri tanıtırım.					

9. Şehrimize ait sosyal ve kültürel problemler ile ilgilenirim.					
10. Çevremizdeki müze, ören yerlerini. tarihi eserler ve kültürel değerlere ait yerleri sık sık ziyaret ederim.					
11. Kültürel değeri olan eşyaları korurum.					
12. Şehrimizden geçen tarihi yolların güzergahlarını bilirim.					
13. Şehrimizdeki insanların isimlerini ve lakaplarını nereden geldiğini bilirim.					
14. Şehrimizin yetişen yöresel tarım ürünlerini sayarım.					
15. Şehrimizdeki sözlü tarih unsurlarını tanırım ve bilirim.					

Ek-2

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Bu çalışma yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamak için kullanılacaktır. Araştırma ortaokul öğrencilerinin Anadolu'daki değerlere günümüzde hakim olma oranını tespit amaçlamaktadır. Forma vereceğiniz samimi cevaplar, araştırmanın başarıya ulaşmasını sağlayacaktır. Formda adınız talep edilmeyecektir. Verdiğiniz cevaplar akademik amaçla kullanılacaktır. Bunun dışında hiçbir kurum/kuruluş ile paylaşılmayacaktır. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederiz.

Melike Nur ÖZBEK GÜL Yüksek Lisans Öğrencisi

- **Cinsiyet: Kız ( ) Erkek ( )**
- **Yaş:**
- **Okul:**
- **Sınıf/Şube:**

Görüşme Soruları:

1. Yerel Tarih nedir? İnebolu'nun yerel tarihi deyince aklınıza neler geliyor?
2. Değer nedir? Şehrinde hangi sosyal ve kültürel değerler vardır?
3. Yerel Tarih ve Değerler ile ilgili araştırma yapar mısınız? Hangi kaynaklardan araştırma yaparsınız?
4. Sosyal Bilgiler dersinde yerel tarihle ilgili ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
5. Sosyal Bilgiler ders kitapları yerel tarih ve değerler çerçevesinde yeterli donanıma sahip midir? Neden?
6. Sosyal Bilgiler öğretmenleri yerel tarih ve değer anlatımında yeterli midir? Hangi yöntemleri kullanarak ders anlatmaktadır?
7. Yerel Tarih ve değerler aracığıyla hangi becerilere sahip oldunuz?
8. Şehrinizin tarihini biliyor musunuz? Tarihsel süreçteki kırılma noktası olarak hangi olayı görüyorsunuz?
9. İnebolu yerel tarihinde Milli Mücadele dönemi ile ilgili size öğretilmesini istediğiniz olaylar nelerdir?
10. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih ve Değerlerin öğretimi hakkında beklenti ve önerileriniz var mıdır?

Ek-3

Valilik İzni

T.C.
KASTAMONU VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 75048956-44-E.15856909 01/11/2020
Konu : Araştırma İzni (Melike Nur ÖZBEK)

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarihli ve 1563890 (Genelge No:2020/2) sayılı emirleri.
b) Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün 15/10/2020 tarih ve 2010150336 sayılı yazısı.

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün ilgi (b) tarih ve sayılı yazısına istinaden Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Melike Nur ÖZBEK'in hazırlamış olduğu "Anadoluda Kaybolan Değerlerin Sosyal Bilgiler Açısından İncelenmesi" konulu anket çalışmasını İlimiz İnebolu ilçesindeki 5,6 ve 7. Sınıf öğrencilerine uygulaması ile ilgili İnceleme ve Değerlendirme Komisyon Kararı ilişikte sunulmuştur.

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Melike Nur ÖZBEK'in hazırlamış olduğu "Anadoluda Kaybolan Değerlerin Sosyal Bilgiler Açısından İncelenmesi" konulu anket çalışmasını İlimiz İnebolu ilçesindeki 5,6 ve 7. Sınıf öğrencilerine 2020-2021 eğitim öğretim yılında gönüllülük esasına göre kurumun eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmadan uygulaması ve sonuçlarının değerlendirilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Cengiz BAHÇACIOĞLU
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
01/11/2020

Ünal KILIÇARSLAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: Saraçlar Mahallesi Bayındır Sokak No 8 Posta Kodu 37100 Merkez Kastamonu
Elektronik Ağ: kastamonu.meb.gov.tr
e-posta: bilgisayar37@meb.gov.tr
Bilgi için: Enis YILMAZ
Tel: 0 (366) 214 10 01
Faks: 0 (366) 212 22 18

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 97bc-0159-3e17-9c61-e410 kodu ile teyit edilebilir.